

BANJALUČKE NOVINE

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA - BANJA LUKA

God III. Broj 85

Banja Luka, 8 april 1955

Primjerak din. 10

Sa nedavno održanog savjetovanja u Domu kulture o budućem banjalučkom srezu.
Na slici: Drugovi Đuro Pucar Stari, Šefket maglajlić i Niko Jurinčić

PRIPREME ZA FORMIRANJE NOVIH SREZOVA I OPŠTINA U BOSANSKOJ KRAJINI

Budući banjalučki srez

12 do 14 opština • teritorija: 408.000 hektara • stanovnika: 270.000

Članovi republičke komisije za pitanja komunalnog uređenja Bosne i Hercegovine održali su, u četvrtak 31 marta, u Vijećnici banjalučkog Doma kulture, šire savjetovanje sa predstavnicima nekoliko okolnih srezova koji, prema ranijem utvrđenom predlogu, treba da uđu u sastav budućeg banjalučkog sreza i zajedno sa njima razmotrili sadašnji, najnoviji predlog o teritoriji toga sreza i formiranju novih opština u njemu. Savjetovanju su, pored predstavnika vlasti i društvenih organizacija iz zainteresovanih srezova, prisustvovali i drugovi: Đuro Pucar-Stari, Pretsjednik Narodne skupštine Bosne i Hercegovine, Šefket Maglajlić, pretsjednik Odbora za privredu republičkog vijeća, Niko Jurinčić, član Izvršnog komiteta CK SK BiH, a ispred republičke komisije Džemal Bijedić i Dušanka Kovačević. Savjetovanjem je rukovodio drug Džemal Bijedić.

NOVI BANJALUČKI SREZ

Prema predlogu republičke komisije, koji je na savjetovanju usvojen, u sastav novog banjalučkog sreza treba da uđu: Banja Luka, srez i grad, zatim cio sadašnji srez Bosanska Gradiška i Kotor Varoš i dijelovi srbačkog, prnjavorskog i ključkog sreza. Tako sastavljen, novi banjalučki srez imao bi teritoriju od 408.000 hektara sa 270.000 stanovnika.

U početku diskusije o ovom predlogu bilo je nekoliko primjedbi na njega koje su stavili predstavnici srbačkog i prnjavorskog sreza. Oni su, naime, tvrdili da bi njihovi srezovi trebali u cjelini da budu priključeni budućem banjalučkom srezu, jer je to želja svih stanovnika tih srezova. Svoj zahtjev oni su potkrepili tvrdnjom da Banja Luka i za teritoriju tih

srezova predstavlja najprirodniji, kako kulturni, tako i privredni i politički centar. Toj činjenici, naravno, niko nije protivuriječio, ali su članovi republičke komisije, branili svoj prvobitni predlog, navodi da bi priključenjem još dva sreza, srbačkog i prnjavorskog, buduću banjalučku srez, koji je već i po sadašnjem predlogu najveći u Bosni i Hercegovini, bio preglomazan. Najzad, u tom slučaju ne bi se mogao formirati budući derventski srez te bi i novi dobrojski srez, primanjem sadašnjeg derventskog i broškog sreza, takođe postao prevelik. Novi derventski srez — izjavili su članovi komisije — upravo se i formira samo zbog toga da bi se na neki način rasteretili banjalučki i dobrojski.

JEDAN OD POLJOPRIVREDNO NAJJAČIH U REPUBLICI

Teritorija novog banjalučkog sreza ekonomski je još nerazvijena (nacionalni dohodak sreza iznosi 15 milijardi dinara, odnosno oko 37.000 dinara po stanovniku, što je znatno manje od republičkog prosjeka, koji takođe, u poređenju s razvijenijim regionima, nije visok), ali su prirodni uslovi, skoro u svim dijelovima budućeg sreza, veoma povoljni za razvitak mnogih grana privredne djelatnosti. Poljoprivreda će svakako biti njegova najvažnija privredna grana. Plodnost Lijevča Polja, koje se skoro u cjelini nalazi na teritoriji budućeg banjalučkog sreza, zatim, prilično razgranata mreža poljoprivrednih dobara među kojima i Poljoprivrednog dobra »Mladen Stojanović« u Topoli, pogodan teren za stočarstvo, vodarstvo i vinogradarstvo u jugoistočnim regionima itd., sve to dakle, pruža povoljne perspektive za svestran razvoj poljoprivrede na teritoriji budućeg banjalučkog sreza koji treba da se razvije u jedan od najjačih poljoprivrednih regiona republike.

Šumsko i rudno bogatstvo sreza pruža takođe povoljne mogućnosti za njegov brz ekonomski prosperitet. Ugljeni bazen Maslovar, zatim rudnik uglja i rudnik ba-

rita u Krupi na Vrbasu, čelinački rudnik mramora i drugi predstavljaju značajan oslonac daljeg privrednog razvoja ne samo komunama na čijoj se teritoriji nalaze, nego i daleko šireg područja. I najzad, industrija Banje Luke koja je upravo na pragu znatno bržeg razvika, takođe će u tom pogledu odigrati značajnu ulogu. A sve to, najzad, potvrđuje da čak i samo letimičan pogled na stvarne privredne mogućnosti budućeg sreza, mada još nedovoljno ispitane, ukazuje na veoma povoljne perspektive njegovog razvika.

BUDUĆI OPŠTINSKI CENTRI

Najživlja diskusija na savjetovanju vođena je oko određivanja broja opština odnosno opštinskih centara. To je ustvari i bio jedini sporan problem. Prema prvom predlogu republičke komisije, na teritoriji budućeg banjalučkog sreza trebalo bi formirati 14 opština:

Banja Luka grad, Čelinae, Laktaši, Krupa na Vrbasu, Kadina Voda, Bronzani Majdan, Ivanjska, Kotor Varoš, Škender Vakuf, Šiprage, Bosanska Gra-

diška, Podgradci, Hrvacani i Omarska.

Kasnije se, međutim, u toku diskusije, došlo do zaključka da bi neke od predloženih opština trebalo ukinuti, a sela koja su trebala da uđu u sastav tih opština, pripojiti drugim opštinama.

U diskusiji o tom predlogu učestvovao je najveći broj delegata na savjetovanju. U početku neki od diskutantata branili su stanovište da ni jednu od predloženih opština ne bi trebalo ukinuti jer

Naročito je bilo mnogo govora o gradskoj komunici Banje Luke. Bilo je, naprimjer, mišljenja da je predložena teritorija banjalučke opštine prevelika jer obuhvata i niz okolnih sela od kojih su neka prilično udaljena od grada. U vezi s tim iznijeto je mišljenje da će stvaranje glomazne teritorije gradske opštine, s veoma različitim problemima pojedinih njenih dijelova, ispoljiti, možda, i dvije različite tendencije u politici Odbora gradske opštine —

seoskih, pri čemu bi gradska okolina, koja je i inače veoma zaostala, imala samo štete od priključenja gradske opštine.

Nesumnjivo je da neka od tih stanovišta, naročito ona koja se odnose na ukidanje nekih opština, imaju svog opravdanja. Prevelika teritorija opštine-komune, svakako će unekoliko, s obzirom na sve one momente o kojima je bilo govora, otežati rukovođenje tim opštinama. Ali s druge strane, isto je tako činjenica, što je diskusija kasnije i potvrdila, da bi bilo još pogriješnije ići na vještačko stvaranje opštinskih centara, pogotovo tamo gdje za to ne postoje skoro nikakvi uslovi. U diskusiji o tim pitanjima govorio je, između ostalih, i drug Đuro Pucar-Stari.

RIJEČ DRUGA ĐURE PUGARA

— Prije svega — rekao je u vezi s tim drug Đuro Pucar — ono što je važno, jest to da mi treba da idemo sa stvaranjem opština tamo gdje za to postoje uslovi. Opštinske centre ne možemo stvarati na ledini, jer za njihovo podizanje bi trebalo uložiti milione, a pored toga trebalo bi najmanje desetak godina da oni postanu stvarno ekonomski i politički centri opština.

Takođe je važno — nastavio je dalje drug Đuro Pucar — da se ne ide na smanjivanje opština samo zato što nema puteva, što je zabačen kraj i slično. Pogriješili bi ako bi išli tim putem i ne bi mogli da stvorimo opštine kakve su nam potrebne. Zato ja mislim da bi se, umjesto predloženih 14, u novom banjalučkom srezu moglo formirati 10 do 12 opština.

Govoreći o teritoriji gradske opštine Banja Luka, drug Đuro Pucar je, između ostalog, rekao da on (Nastavak na 3 strani)

DRUG TITO KUMOVAO DEVE- TOM DJETETU ZEMLJORADNIKA IZ MAGLAJANA

Ovih dana je selo Maglajani u banjalučkom srezu imalo ne-svakidašnju svečanost. Drug Tito preko svog izaslanika Dušanke Kovačević, narodnog poslanika za grad Banju Luku, kumovao je devetom djetetu Branka Berića iz sela Maglajani. Svečanosti su prisustvovali sekretar Opštinskog komiteta Saveza komunista drug Miloš Marjanović, pretsjednik Opštinskog narodnog odbora Laktaši drug Veljko Skenderija i drugi gosti.

Tom prilikom drugarica Dušanka Kovačević je u ime druga Tita predala poklone roditeljima djeteta.

S.

Predstavnici srezova na savjetovanju u Banjoj Luci

bi to uslovalo znatno povećanje teritorije ostalih opština što bi opet, s obzirom na rasutost sela, nepostojanje dobrih komunikacija i njihovu slabu međusobnu povezanost, u znatnoj mjeri otežalo rukovođenje budućim opštinama-komunama.

ili će ići za ravnomjernim uzdižanjem svih regiona i pri tome bi moglo doći do rasplinjavanja sredstava i sporijeg razvika komunice u cjelini, ili će se pak forsirati rješavanje problema grada, odnosno njegove uže teritorije, na račun zapostavljanja ostalih regiona,

Karta novog Banjalučkog sreza

M 1:300 000

--- granica novog Banjalučkog sreza
— granice sadašnjih srezova i grada
— podvučeno: mjesta predviđena kao centri budućih opština
— granice opština u sadašnjim srezovima

Banja Luka u razvitku od oslobođenja do danas

OSNOVNE ŠKOLE

U relativno kratkom roku poslije oslobođenja osposobljene su skoro sve osnovne škole za izvođenje nastave. U ono vrijeme učitelji su radili sa dva, a ponegdje i tri odjeljenja dnevno. U mnogim školama radi se u tri smjene. U tim godinama skoro 46% budžeta Narodnog odbora grada odlazi za potrebe školstva. I vjerovatno zato, ovaj grad se može pohvaliti da je svako dijete od 7 — 14 godina obuhvaćeno osnovnim ili osmogodišnjim školovanjem. Od 1950 godine školstvo se uglavnom orijentira na pretvaranje četverozrednih u osmogodišnje škole. Tako danas na području grada imamo osam osnovnih i pet osmogodišnjih škola. Preko 3200 učenika pohađa ove škole u 83 odjeljenja, koje uglavnom zadovoljavaju potrebe u kapacitetu. Međutim, danas se ide za tim da se nove škole, čijoj se izgradnji pristupilo u zadnjim godinama, osposobe za savremeno izvođenje nastave. U tom pogledu mogu nam kao primjermi pedagoški i higijenski objekti poslužiti škole u Rosuljama, Budžaku i III osmogodišnja škola. U perspektivi se predviđa izgradnja novih školskih zgrada, a ne adaptiranje i proširivanje starih, jer ove ne mogu zadovoljiti pod uslovima savremene nastave koja se izvodi u većem broju škola i postižu vidni uspjehi.

OPŠTE OBRAZOVNE ŠKOLE

Odmah poslije oslobođenja grada sa radom je otpočela i Prva mješovita gimnazija u Banjoj Luci u koju se tada upisalo 1308 učenika. U školi su tada radila 34 nastavnika. Prvi popravni ispiti održani su oktobra 1945 godine, pa je školska godina završena u decembru. U ovoj godini se radilo i preko ljetnjeg raspusta da bi se nadoknadilo izgubljeno vrijeme. Krajem iste godine odvojena je ženska gimnazija i počinje da radi kao samostalna ustanova. Nekako u isto vrijeme radila je i Partizanska gimnazija za sve one koji su radi rata prekinuli redovno školovanje. Kroz ovu školu je u vremenu od 1945 do 1949 godine prošlo oko 4.000 učenika. U to vrijeme je radi previelikog broja učenika formirana i Niža mješovita gimnazija koja je do kraja godine radila u istoj zgradi. Tako je kroz zgradu dnevno prolazilo oko 3.000 učenika. Poslije odvajanja Mješovite gimnazije u školi su ostala 1.043 učenika i 24 nastavnika.

Od 1951 godine nastava je ulazila u redovan tok što se naročito odražavalo na strožijem kriteriju ocjenjivanja, redovnim klasifikacijama, ustaljenom planu i programu itd. Ujedno se u višim razredima povećava broj učenika, dok u nižim dolazi do osjetnog smanjenja radi otvaranja II i III Mješovite gimnazije i Osmogodišnje škole u Gornjem Šeheru. Računa se da je kroz ovu školu poslije oslobođenja prošlo oko 9.000 učenika.

Znatna novčana sredstva utrošena su u poslijeratnim godinama za izdržavanje dječjih menzi, internata, nabavku knjiga i neophodno potrebnih učila za ovu školu. Samo za osposobljavanje kabineta i učila utrošeno je 1,820.971 dinar. Preko 22 miliona dinara utrošeno je na izvođenje obimnih radova oko osposobljavanja škole za normalnu nastavu, pomoći učenicima u priboru i knjigama, za dječje menze, kabinete, učila itd.

Ništa manji uspjesi nisu koje je u svom radu poslije oslobođenja postigla Nepotpuna ženska realna gimnazija u Banjoj Luci. Osnovana je 1936 godine. U prvo vrijeme radilo je 8 odjeljenja u koje je upisano 290 učenika. U školi rade 22 nastavnika. Već u školskoj godini 1940/41 broj učenika se penje na 475. Od 1941 do 1945 godine škola je u nekoliko navrata mjenjala prostore. Jedno vrijeme radila je preko Vrbasa u prostorijama vjerske škole «Mejtek» i u «Medresi» pored džamije. Radi nesigurnosti koja je nastala uslijed čestih avionskih napada na grad prvi poslijeratni viši tečajni ispiti održani su na Rebovcu. Škola je neko vrijeme radila i u podrumima zgrade u kojoj je danas smješten Narodni odbor grada. Radi odlaska većeg dijela učeni-

ka na oslobođenu teritoriju u 1944 godini škola je spojena sa Muškom gimnazijom. Normalan rad u ovoj školi počinje opet poslije oslobođenja u 1945 godini. Tako je već u školskoj godini 1945/46 u školi radilo 16 odjeljenja sa 766 upisanih učenika. Već 1947/48 školske godine u istoj školi imamo 20 odjeljenja sa 893 učenika.

U školskoj 1947/48 godini škola prelazi u popravljenu zgradu gimnazije gdje i danas radi. Danas škola raspolaže sa modernim kabinetima koje koristi zajedno sa Muškom gimnazijom koja je smještena u istoj zgradi.

BIRAČI DISKUTUJU O PRIJEDLOGU DRUŠTVENOG PLANA GRADA

Za veće investicije u zdravstvu

I birači ulica Vase Pelagića, Mirka Višnjića i Fra Grge Martića raspravljali su o prijedlogu Društvenog plana grada na sastanku koji su održali 2 aprila ove godine. Već sam metod na koji su birači upoznavani sa ovogodišnjim prijedlogom Društvenog plana nije dovoljno sretno odabran. Skoro dva sata odbornik Vijeća proizvođača Josip Granić čitao je izvode iz prijedloga Društvenog plana. Obiman materijal sa mnoštvom pokazatelja, praćen povremeno komentarnim izlaganja, onemogućavao je koncentraciju misli na materiju koja iziskuje, ako ništa drugo, prethodno upoznavanje sa tematikom koja je u osnovi obimna i komplikovana. Mnogi od prisutnih su tek na ovom sastanku upoznati sa detaljima koji su im u prvo vrijeme bili nejasni. Nekoliko prisutnih izrazilo je mišljenje prema kojem je jedan dio prijedloga Društvenog plana (pokazatelje) trebalo izraditi u vidu uproštenih i preglednih grafikona koje bi izlagač mogao koristiti za vrijeme diskusije. Primjećeno je da je veoma mali broj prisutnih imao izvode iz prijedloga Društvenog plana koji je objavljen u lokalnoj štampi. Sve ovo, o čemu je do sada bilo riječi, imalo je vidnog odraza na diskusiju koja se razvijala poslije dugog i zamornog čitanja. Inače, kako objasniti činjenicu da je više od polovice birača napustilo salu «Remonta» poslije pauze koja je najavljena pri kraju izlaganja o Društvenom planu grada.

Na ovom sastanku mnogo se govorilo i o pitanjima koja nisu od bitne važnosti. Često je diskusija bila štura i veoma slabo potkrijepljena argumentima koji govore za ili protiv. Mnogo riječi utrošeno je u diskusiju oko toga da li su planirane dnevnice u privrednim preduzećima realne ili ne, o povišenju cijena mesa i ogrjevnom drvetu itd. Nekoliko učesnika je govorilo i o pitanjima o kojima će se morati povesti računa kod konačnog usvajanja Društvenog plana. Na ovom sastanku je podvučeno da su sredstva za zdravstvenu zaštitu nedovoljna i da se na taj način neće moći omogućiti nesmetan razvitak zdravstvenih ustanova. Velika frekvencija u Grad-

skoj poliklinici i Dječijem dispanzeru, kao i činjenice da Gradska bolnica nije u stanju da primi sve one koji traže ljekarsku pomoć, nije ostala nezapažena među biračima i ovdje podvlače da bi bilo nužno povećati investicije u ovoj oblasti.

Birači su govorili o potrebi da se odvoje veća sredstva za komunalne potrebe. Takođe je istaknuto da je Banjalučku radio stanicu trebalo posebno planirati među ustanovama sa kojima rukovodi Sav-

jet za prosvjetu i kulturu kao i odrediti određeni iznos za održavanje i nesmetan razvitak ove ustanove. S obzirom da je u prijedlogu Društvenog plana određen iznos od 9 miliona dinara kao dotacija društvenim organizacijama postavlja se pitanje da li će se iz

tog iznosa moći odvojiti potrebna novčana sredstva i da li će ona biti dovoljna. Takođe je mnogo govoreno o utrošku sredstava koja odlaze za potrebe administracije itd. (d. m.)

Захтјев: Повећање контроле у привредним организацијама

У XXX изборној јединици референт Шефик Церић у свом излагању изnio је основне карактеристике Друштвеног плана, након чега је знатан број бирача учествовао у дискусији. На приједлог Друштвеног плана није било значајнијих примједби, док је о расподјели буџета говорило неколико присутних. Истакнуто је, на примјер, да су средства намјенена здравственим установама минимална. Други су пак, били мишљени да су незнатне суме предвиђене за станбени изградњу, док је за зеленило у граду предвиђена извјесна сума. Међутим, у даљој дискусији разјашњено је да је и та сума, предвиђена за зеленило, недовољна за одржавање већ постојећих паркова и алеја.

Овај збор бирача је показао да је требало још много раније са-стајати се и разговарати о сва-

кодневним проблемима града, је највећи дио дискусије био је посвећен факторима који утичу на друштвени стандард. На збору је, на примјер истакнуто да би сви чланови Социјалистичког савеза, били они запослени или не, требало да поведу више рачуна о разним људима који користе имовину заједнице.

Збор је на крају закључио да се пред Народни одбор изнесе приједлог о поправци улица: Кокановића и Ципића, које су више него дотрајале. Указано је и на потребу сарадње са Армијом у том погледу, јер су моторизоване јединице Армије највећим дијелом покривале ове улице. Осим тога закључено је да се захтјева од Народног одбора да повећа контролу у привредним предузећима, како би се смањило број привредног криминала.

SA GODIŠNJEG SAVJETOVANJA SUDIJA SRESKIH SUDOVA U BANJOJ LUCI

Efikasnije rješavanje predmeta privrednog kriminala — zaključak savjetovanja

Prije nekoliko dana održano je godišnje savjetovanje predsjednika sreskih sudova sa područja Okružnog suda u Banjoj Luci kome su pored ostalih prisustvovali i drugi: Slobodan Marjanović, državni sekretar za pravosuđe u pravu, Božo Cikota, predsjednik Vrhovnog suda i Boro Popović, javni tužilac NRBiH.

U referatu koji je podnesen od strane Predsjedništva Okružnog suda data je analiza stanja i osnovnih problema u radu sudova u 1954 godini sa osvrtom na ulogu i mjesto suda kao značajnog faktora u socijalističkoj izgradnji, a naročito na polju zaštite socijalističke zakonitosti. S tim u vezi savjetovanje se najviše pozabavilo pitanjem efikasnosti rada sudova posmatranu kroz ekspanzivnost, brzinu postupka i kvalitet rada pri čemu je posebno analizirana kaznena politika sudova.

Iz podataka iznesenih u referatu može se zaključiti da su sreski sudovi u 1954 godini učinili znatne napore u pravcu poboljšanja svoga rada što se vidno odrazilo kako u većem broju riješenih predmeta tako i u kvalitetu sudskih odluka. Iako se poslovanje sreskih sudova u 1954 godini znatno povećalo (za oko 15%) u odnosu na 1953 godinu, sudovi su

sa istim brojem sudija uz njihovo veliko lično zalaganje smanjili zaostajke u radu za oko 19%. Sudije su u 1954 godini proveli oko građanskih rasprava, pri čemu su 15.000 samo krivičnih pretresa i konačno riješili 10.729 krivičnih i građanskih parničnih predmeta, ne računajući tu niz drugih poslova kao vođenje ostavina, isleđenja, primanje tužbi i žalbi, davanje pravnih savjeta, razne vanparnične stvari itd.

Sudije su i kvalitetno bolje rješavali stvari što se vidi iz povećanog broja potvrđujućih presuda sud. Tako je u krivičnom referatu koje je po žalbama donosio viši broj potvrđenih presuda u 1954 godini iznosio 61,3% prema 47,7% u 1953 godini.

Analizirajući kaznenu politiku sudova, na savjetovanju se konstatovalo da nije uvijek bila u skladu sa konkretnom društvenom stvarnošću. Sudovi se nisu bavili analizama svoje kaznene politike propuštajući time da uoče koliko su pojedina krivična djela postala masovna, a sudovi su ipak njihovim izvršiocima izricali neopravdano blage kazne koje su dobrim dijelom još i uslovljavali. Tako su za krivična djela lakih tjelesnih povreda, koja su u posljednje vrijeme naročito učestala (po kafanama, vjerskim zbo-

rovima, slavama itd.), izricane kazne u prosjeku do 1 mjesec zatvora, a preko 1/4 svih kazni sudovi su uslovlili. Sličan je kurs vođen i kod još nekih krivičnih djela koja se masovno događaju.

Istaknuto je također da u vođenju isledne službe, koja je po novom krivičnom postupku prešla u nadležnost sudova, nisu postignuti u potpunosti zadovoljavajući rezultati, a naročito u pogledu brzine rješavanja ovih predmeta koji po svojoj prirodi zahtjevaju hitan postupak.

U odnosu na privredni kriminal neki sreski sudovi nisu imali dovoljno oštar kriterij s obzirom na društvenu opasnost ovih krivičnih djela. Zbog toga je Okružni sud u više slučajeva za ovakva djela po žalbi javnog tužioca kazne povisivao. Savjetovanje je jednodušno zaključilo da sudovi u budućnosti treba da povedu više računa o djelima privrednog kriminala u kojim stvarima rad suda treba da bude daleko efikasniji i to kako s obzirom na brzinu rješavanja ovih predmeta tako i u pogledu vođenja pravilnije kaznene politike.

Na savjetovanju su razmotreni i mnogi drugi problemi iz rada sudova i date određene smjernice za njihovo rješavanje što će u mnogome doprinijeti još uspješnijem radu u narednom periodu.

Savjetovanje o formiranju novih srezova i opština u Bosanskoj Krajini

Proširenje gradske teritorije Banje Luke ubrzaće razvitak okolnih sela

(Nastavak sa 1 strane)

Ne smatra da će proširenje gradske teritorije otežati razvitak okolnih sela već naprotiv da će biti obratno. On je u vezi s tim naročito napomenuo da upravo treba ići na proširenje teritorija velikih gradova i uključivanje okolnih sela u njih, jer će veliki grad, i svojim kadrovima i svojom privredom daleko više moći da učini za razvitak tih sela nego što bi mogao jedan zaostali seoski opštinski centar.

Na kraju diskusije usvojen je zaključak da se na teritoriji budućeg banjalučkog sreza, umjesto predložene 14, formira ukupno 12 novih opština pri čemu bi ostale

sve one opštine koje su predviđene i u prvom predlogu, sem opštine Omarska i Hrvanani. Omarska opština pripojila bi se novom prijedorskom srezu, a opština Hrvanani — jedan veći dio, novoj opštini Laktaši, a drugi, manji dio, opštini Prnjavor. Takođe je, na predlog republičke komisije za pitanja komunalnog uređenja Bosne i Hercegovine, odlučeno da se formira Sreska komisija i tri potkomisije koje treba, na osnovu dokumentacije koju će prikupiti, da republičkoj komisiji podnesu konkretan predlog o teritoriji i organizaciji budućih opština.

V. R.

U budućem Prijedorskom srezu formiraće se 11 do 12 novih opština

SASTANKU U PRIJEDORU PRISUSTVOVAO I DRUG DURO PUCAR - STARI

Poslije savjetovanja koje je 31. marta održano u Banjoj Luci i na kome je razmatran prijedlog republičke komisije za pitanje komunalnog uređenja Bosne i Hercegovine o formiranju novog banjalučkog sreza i novih opština u njemu, sličan sastanak održan je 1. aprila i u Prijedoru kome su takođe, pored predstavnika zainteresovanih srezova, prisustvovali i drugi Duro Pucar - Stari, Šefket Maglajić i članovi republičke komisije. Sastanak je održan u sali Tvornice celuloze u Prijedoru.

PODRUČJE NOVOG SREZA

Prema prijedlogu koji je na sastanku podnijela republička komisija, područje novog Prijedorskog sreza obuhvatalo bi: sadašnji Prijedorski srez sa gradom, zatim Bosanskonovski srez, Dubički, Sanski, manji dio sadašnjeg Banjalučkog sreza (područje koje gravitira omarskoj opštini) i pretežan dio sadašnjeg Ključkog sreza. Predstavnicima svih tih srezova, koji su učestvovali u radu savjetovanja, prihvatili su ovaj prijedlog bez bitnijih primjedbi jer, kako je u diskusiji naglašeno, cijeli taj teren predstavlja jedinstveno ekonomsko područje s prirodnim centrom u Prijedoru koji se poslije rata naglo razvio.

Sadašnja ekonomska razvijenost novog sreza još uvijek je nedovoljna. Međutim, kapaciteti koji su već izgrađeni ili se dograđuju, predstavljaju snažan oslonac brzog privrednog razvika. Nacionalni dohodak budućeg Prijedorskog sreza povećaće se već u slijedećoj godini na preko 16 milijardi dinara. Najrazvijeniji je, u tom pogledu, naravno, grad Prijedor sa svojim jakim industrijskim kapacitetima, zatim Sanski Most sa prilično razvijenom drvnom industrijom, no u relativno bliskoj budućnosti, znatne mogućnosti stoje u tom pogledu i pred ostalim područjima ovoga sreza. Naročito povoljne perspektive ima buduća bosanskonovska opština. Taj mali gradić prebrzo postepeno ne samo u važan željeznički čvor, nego takođe i u značajan industrijski centar. U njegovoj neposrednoj okolini nalazi se nekoliko rudnika koji su prije rata već eksploatisani (preko 4000 radnika radilo je prije rata u industriji Bosanskog Novog) i čija će obnova predstavljati značajan doprinos brzom razvitku ne samo buduće novske opštine, nego i znatno širem području. U posavskom dijelu budućeg Prijedorskog sreza, zatim u dolini Une i Sane, postoje veoma povoljni uslovi za razvoj poljoprivrede. Svi ovi momenti omogućiće, nesumnjivo, da se područje budućeg Prijedorskog sreza, u relativno bliskoj budućnosti, pretvori

u jedan od privredno najrazvijenijih rejona u Republici.

11 ILI 12 NOVIH OPŠTINA?

Isto kao i na sastanku u Banjoj Luci, najživlja diskusija i na ovom savjetovanju razvila se oko određivanja broja novih opština. S obzirom na specifične uslove tih područja, to je i razumljivo. Sjedište buduće opštine treba, koliko god je to moguće, da bude stvarni prirodni gravitacioni centar jednog užeg područja i to kako privredni, tako i kulturni, politički itd. da bi mogao da izvrši onu ulogu koja mu se nužno nameće u budućoj opštini. Takvih centara, međutim, kod nas ima vrlo malo, pa i oni koji postoje, ili se bar donekle mogu smatrati takvima, moraće se još dugo vremena razvijati i dograđivati da bi postali stvarni centri. Prirodno je da su se u prijedlozima morala prvenstveno uzimati u obzir ona mjesta kod kojih neki elementi centra već postoje i kod kojih će samim tim taj proces biti najkraći. Zbog toga je na savjetovanju u Prijedoru usvojen zaključak da bi na teritoriji novog Prijedorskog sreza trebalo formirati 11 do 12 opština: Prijedor, Ljubija, Omarska, Kozarac, Dubica, Knežica, Bosanski Novi, Bosanska Kostajnica, Sanski Most, Sanica, Ključ i eventualno Ribnik koji bi bio dvanaesta opština. Pitanje Ribnika ostalo je sporno i odlučeno je da ga riješe sami birači te opštine.

Na kraju savjetovanja izabrana je sreska komisija i odgovarajući broj potkomisija koje treba da izrade konačne prijedloge o teritoriji budućih opština i da ih dostave republičkoj komisiji u Sarajevu.

V. R.

Organizacije Narodne omladine učestvovala u programu za proslavu 10-godišnjice oslobođenja grada

Na proširenoj sjednici Sreskog komiteta Narodne omladine u Banjoj Luci koja je održana ovih dana razmatrana su, pored ostalog, pitanja priprema za proslavu desetogodišnjice oslobođenja grada i učesća omladine u proslavi, kao i održavanja seminara omladinskih aktivista na terenu sreza. U pogledu organizacije proslave desetogodišnjice oslobođenja zaključeno je da se održe svečani sastanci svih opštinskih komiteta i osnovnih organizacija Narodne omladine. Komitet je zaključio da omladina iz grada organizuje marševe u Jošavku, Šehitluke i druga mjesta koja su vezana za neke događaje iz NOB-e. Omladinski marš koji će se izvesti u Jošavku ima za cilj da naša omladina posjeti mjesto gdje je prije rata

Osnovna karakteristika - dalji porast proizvodnje

Tekom prošlih godina, a naročito prošle, na području Prijedorskog sreza zabilježen je osjetan porast svih grana proizvodnje, a naročito industrijske. Proširenjem i boljim korištenjem postojećih kapaciteta, kao i puštanjem u pogon novih, planirani obim proizvodnje u većem broju njih ne samo da je izvršen, već i u znatnoj mjeri i premašen. To je naročito karakteristično za Tvornicu celuloze, rudnik Ljubiju, zatim ciglanu »Krajina«, kao i za nova industrijska predu-

ZICARA U LJUBIJI

zeća »Keramik«, »Mlječanic« i »Nemetal«. Preduzeće »Keramik«, naprimjer, osvojilo je prošle godine proizvodnju keramičkih pločica, a preduzeće »Mlječanica« proizvodnju tjestenine. Ovaj uspjeh je tim veći, obzirom da je osvajanje proizvodnje novih artikala u ova tri manja preduzeća finansirano iz fondova preduzeća uz pomoć Narodnog odbora sreza davanjem dugoročnih kredita. Prema društvenom planu za ovu godinu, takođe se predviđa dalji porast gotovo svih grana proizvodnje.

PLANIRANI BRUTO PRODUKT IZNOSI BLIZU 7,5 MILIJARDI

Iako se ovogodišnji Društveni plan Prijedorskog sreza manjeviše kreće u granicama prošlogodišnjeg, izvjesna pomjeranja i razlike su ipak uočljive. Tako će ove godine, naprimjer, ukupan brutoprodukt sreza iznositi 7,389.604.000 dinara, a društveni proizvod 5,487.424.000 dinara. Ovo povećanje biće uslovljeno, uglavnom, boljim korištenjem postojećih kapaciteta, a naročito onih koji su stavljeni u pogon prošle godine. Fabrika celulo-

ze, koja pretstavlja značajan faktor u privredi sreza, ove godine će se proširiti, tako da će ona biti u mogućnosti da već ove godine otpočne proizvodnju bijeljene celuloze. Iako su investicijska ulaganja u odnosu na ranije godine smanjena, ona će u ključnim objektima i ove godine biti znatna. Za izgradnju objekata bijelione i nove kuhane u Tvornici celuloze utrošeno je prošle godine blizu 750 miliona dinara iz opšteg investicionog fonda, a ove godine treba da se utroši blizu 772 miliona dinara. Preduzeće »Sana« takođe je još prošle godine otpočelo proširenje industrijske sušnice i pripreme za proširenje hladnjače i oni su nastavljani i u ovoj godini. Za njihovo izvođenje prema prijedlogu plana, potrebno je ove godine da se utroši 123 miliona dinara iz opšteg investicionog fonda.

VEĆA SREDSTVA ZA UNAPREĐENJE POLJOPRIVREDE

Društvenim planom sreza za 1955 godinu predviđa se i niz mjera za unapređenje poljoprivrede, građevinarstva i zanatstva. One su usmjerene prije svega na izvlačenje

poljoprivrede iz zaostalosti i dalje jačanje prehrambene industrije koja u poljoprivrednom području sreza ima svoju snažnu sirovinsku bazu. To se u prvom redu ogleda u daljnjem povećanju sjetvenih površina uz izmjenu strukture u proizvodnji žitarica u korist bijelih, zatim povećanje površine pod krmnim biljem i povrćem i uvođenjem industrijskog bilja. Zbog toga će potrebe poljoprivrede za sredstvima iz opšteg investicionog fonda kako na zadržanom sektoru, tako i kod individualnih proizvođača biti znatno veće od iznosa kredita utrošenih u prošloj godini. U planu budžeta investicije predviđene za poljoprivredu iznose preko 12 miliona dinara, a utrošiće se za izgradnju poljoprivrednih objekata i nabavku laboratorijske i druge opreme kao i za privođenje kultur novih oraničnih površina.

Budžet za 1955 godinu razlikuje se takođe od prošlogodišnjeg i ukupna sredstva iznose 256,336.000 dinara, dok su budžeti narodnih odbora opština planirani na 16 miliona dinara. Prijedlog Društvenog plana sreza stavljen je već krajem prošlog mjeseca na diskusiju zborovima birača (6)

Briga za djecu palih boraca - važan zadatak organizacije

ISTAKNUTO JE NA GODIŠNJOJ SKUPŠTINI SAVEZA BORACA

U nedjelju 3. aprila ove godine održana je u Banjoj Luci godišnja skupština Saveza boraca NOR-a za srez i grad Banju Luku, kojoj je pored delegata prisustvovali i član Glavnog odbora Saveza boraca drug Niko Jurinčić.

Izvjestaj i diskusija pokazali su da su organizacije Saveza boraca grada i sreza Banje Luke postigle u prošloj godini značajne rezultate, naročito u zbrinjavanju djece palih boraca i žrtava fašističkog terora i u brizi za porodice palih boraca.

Anketa, koja je provedena prošle godine, ukazala je na izvjesne manjkavosti dotadanog rada. Ona je upozorila na probleme koji su zahtijevali najhitnije rješenje. Same organizacije nisu mogle sve obavezati da preuzmu na sebe pa je zbog toga, odmah nakon ankete osnovana zajednička komisija Socijalističkog saveza i Saveza boraca koja je dobila zadatak da riješi što prije probleme koje je pokazala anketa. Trebalo je najprije uključiti 432 djece, do tada neobuhvaćene, u škole. Uspjeh nije izostao. Već početkom ove školske godine upisano je u osnovne škole blizu 100 ove djece. Osim toga, Banja Slatina iskorištena je u zimskom periodu kao internat u kome sada živi i pohađa školu 71 dijete.

Predviđa se uvođenje vanrednog školovanja ili i privatno pripremanje djece za polaganje ispita. Ozbiljnu brigu predstavlja i dalja budućnost ove djece. Znatna je broj onih koji su završili osnovnu školu a nisu nastavili školovanje. Od 793 djece palih boraca i žrtava fašističkog terora svega 70 je upisano u gimnazije i osmogodišnje škole, dok je blizu 200 uključeno na razne zanate.

Osim onih koji su smješteni po domovima, preko 80 djece palih boraca primaju stipendije. Sva briga se ne ogleda samo u tome. Povremeno se organizuju ljekarski pregledi djece. Tako je prošle godine specijalna ljekarska komisija pregledala 956 djece. Pregledi su bili klinički, a gdje je bilo potrebno djeca su upućivana na specijalne preglede. O svakom pregledanom djetetu vođe se sada posebni kartoni, po kojima se vrši izbor djece za slanje na razna ljetovališta. Sreski odbor Saveza boraca izradio je kalendar po kome će se i ove godine vršiti pregledi djece. Na ovom poslu, kako je istaknuto na skupštini, moraće se angažovati svi članovi, kako ne bi ostalo ni jedno dijete a da se detaljno ljekarski ne pregleda. Izvjestan broj djece prošlog ljeta ljetovao je u Biogradu na Moru. U dvije smjene po 21 dan i u jed-

noj smjeni po 26 dana ljetovalo je 244 djece palih boraca i žrtava fašističkog terora. Jedan dio djece iz zdravstvenih razloga bio je upućen na ljetovanje u planinsko ljetovalište na Ozrenu. Dvoje djece narodnih heroja, zajedno sa drugom djecom iz naše zemlje, provelo je 3 mjeseca na ljetovanju u Engleskoj.

Organizacije Saveza boraca banjalučkog sreza i grada nisu zapostavile ni brigu za porodice palih boraca. Pored posjeta, čestih razgovora i prijema za majke palih boraca, organizacije su, u granicama svojih mogućnosti, i materijalno pomagali. Siromašnijim porodicama davane su finansijske pomoći i pokloni. Osim toga, Savez boraca je u mnogim slučajevima intervenisao kod narodnih odbora i drugih oraga kada se radilo o obezbjeđenju zakonskih prava roditelja poginulih boraca.

Ljubav i briga članova Saveza boraca ispoljila se i u obilježavanju grobova palih boraca i njihovom uređivanju. Tek prošle godine ustanovljeno je da na području sreza i grada ima 4196 grobova palih boraca i žrtava fašističkog terora. Izvjestan broj posmrtnih ostataka preneseni su u zajedničke seoske grobnice, dok su preostali grobovi obilježeni i, gdje su za to postojale mogućnosti, lijepo uređeni.

Osim ovoga na skupštini je u diskusiji znatno mjesto posvećeno koordinaciji rada organizacija Saveza boraca i drugih organizacija koje se bave vanarmijskim vojnim vaspitanjem.

Dešavalo se, naprimjer, da su neke osnovne organizacije isključivale iz članstva »neaktivne« članove Saveza boraca, ili one koji ne plaćaju članarinu. Međutim, nisu pri tome vodili računa o tome da li ti ljudi mogu da budu aktivni. Dobar broj invalida i bolesnih članova koji ne mogu učestvovati u radu kao ostali. Kada se radilo o onim koji ne plaćaju članarinu takođe se nije gledalo jesu li oni siromašni ili ne. Siromašne se moglo i osloboditi plaćanja članarine. Naglašena je potreba omasovljenja organizacija novim članovima kojih ima u gradu znatno više nego što pokazuje statistika odbora. Za ilustraciju se može navesti primjer da je iz Banje Luke učestvovalo oko 6000 boraca.

Na kraju skupštine izabran je novi odbor, a zatim delegati za III kongres Saveza boraca Jugoslavije. Na kongresu će banjalučku organizaciju predstavljati narodni heroj Drago Mažar, zatim prvoborci Momir Kapor i Danilo Mićunović. (7)

Teškoće Narodnog pozorišta u Banjoj Luci

Kako i svake tako i ove godine, kada se raspravljalo o budžetu grada, najviše se govorilo o ustanovama koje primaju dotaciju. Narodno pozorište dobiva srazmjerna najveću dotaciju, pa je onda shvatljivo zašto se o tome diskutuje na zborovima birača i pojedinačno u gradu. Međutim, većina diskusija, koja se svodi na to da je prevelika dotacija, neopravdana je. Najčešće se radi o neobavještenosti ljudi o stvarnim potrebama kulturnih ustanova kao što je pozorište.

Pored 23 miliona dinara - planiranih prihoda od pretstava ove godine predviđena je dotacija od 23 miliona dinara. Najveći dio tih sredstava troši se na lične rashode. Zato je uprava pozorišta tražila način kako da smanji lične izdatke a da time ne dovede u pitanje umjetnički nivo pretstava. Odlučilo se na smanjenje broja glumaca sa 38 na 30. Ovo smanjenje je već izvršeno, a do kraja ove sezone predviđa se da se umjetnički ansambl smanji na svega 25 ljudi, ne računajući reditelje. Smatra se da će se, ako predviđenih 25 glumaca budu kvalitetni, moći savladati i teži repertoar. Osim toga, krajem ove sezone biće ukinuta radna mjesta stalnih statista, tako da će cijeli kolektiv ubrzo brojati 87 članova, namjesto 115, koliko ih je do sada bilo. To je

sve što će se moći učiniti unutar pozorišta. Međutim, stvarne objektivne poteškoće, koje sam kolektiv ne može da riješi znatno su veće.

Za dalji normalan rad pozorišta moraće se u materijalno tehničkom pogledu izvršiti mnoge izmjene. Pozorišna zgrada je prilično dotrajala. Instalacije, naročito na pozornici, su dotrajale. Pozorišne radione su slabe i neopremljene, tako da se i ono što bi se moglo izraditi unutar kolektiva mora poručivati sa strane. Garderoba je slaba i već više godina se ne obnavlja. Drugih pozorišnih rekvizita nema dovoljno, tako da se poslije pretstava vrlo često čuju prigovori publike, ne na izvedbu, nego na kostime i namještaj, koji se uzastopno koriste u raznim komadima. Rasvjeta u pozorištu nije ništa bolja nego što je bila prije više godina, kada ni publika nije imala veće zahtjeve.

Da bi se bar donekle ublažile teškoće u tehničkoj opremi, naročito na pozornici, gdje je najlošije stanje, početkom ove godine počelo se nešto raditi na obnavljanju instalacija i poboljšanju rasvjete. Zbog dotrajalosti instalacija u nekoliko mahova kontrolni organi prijetili su zabranom daljeg rada pozorišta. Nije preostalo ništa drugo nego pronalaziti sredstva. Jedan dio troškova oko ovih popravki plaćano je najčešće sa sredstvi-

ma predviđenim za opremu pretstava. Bez sumnje, to se je i odrazilo na kvalitet. Drugi dio troškova je podmirilo naknadno Narodni odbor grada. Radovi su još u toku. Rasvjeta se tek nešto malo poboljšala, ali tek kada se završe radovi publika će osjetno primjetiti poboljšanje kvaliteta predstava.

Za rješavanje svih ovih i niza drugih manjkavosti u pozorištu trebalo bi prema grubim predračunima oko 50 miliona dinara. Sva ova sredstva, obzirom na mogućnost Narodnog odbora, neće se moći odjednom obezbjeđiti, pa je, zato rekonstrukcija pozorišta predviđena u etapama.

Zbog skućenih materijalnih sredstava postavilo se, nedavno pitanje opstanka operete u Banjoj Luci. Pozorište nema svog orkestra i prinuđeno je da koristi vojne muzičare, koji se smatraju nezamjenjivim i zato ponekada i ucjenjuju. Jedna operetska predstava ne računajući sve druge rashode osim orkestra, košta pozorište oko 9.000 dinara, međutim, operetne predstave ne donose tolike prihode, kao naprimjer, jedna pitanje je da li će toga dana biti toliko posjetilaca. Osim toga, opereta zahtjeva već hor, balet, vrlo raskošnu opremu. Suprotno tome, uspjela drama ili komedija. »Marnzel Nituš«, koja je izvedena u prošloj sezoni, koštala je oko 170.000 dinara, ne računajući orkestar. Data je svega 17 puta. Komedija »Klupko« koštala je svega 83.000 dinara, prikazana je 30 puta i pridonijela je oko 400.000 dinara. I ako prihodi sa pretstava ne bi trebalo da budu jedino opravdanje za postavljanje ili nepostavljanje nekog djela na repertoar, ipak ovo govori u prilog pitanja: da li u sadašnjim materijalnim uslovima banjalučko pozorište može da ima operetu. Što se tiče publike operete bi i dalje trebalo da ostanu na repertoaru, jer su se ljudi na operetu već navikli i zavolili je. O svim ovim pitanjima raspravljano je na sastanku kulturnih, prosvjetnih i javnih radnika Banje Luke, koji je održan 5 aprila.

U nekim selima Prnjavorskog sreza preko 300 djece ne pohađa osnovnu školu

Prije rata u Prnjavskom srezu radilo je 18 osnovnih škola sa 28 učionica i 30 učitelja. Obzirom na prostranstvo sreza i broj stanovnika, ovih osamnaest škola bilo je nedovoljno da obuhvate svu djecu do 14 godina. U toku rata i ovaj broj škola onesposobljen je uslijed ratnog pustošenja za izvođenje nastave.

Odmah poslije oslobođenja prišlo se što bržem obnavljanju starih i izgradnji novih škola tako da je izgrađeno i otvoreno 20 osnovnih škola sa 41 učionicom i jedna veća zgrada za nižu gimnaziju, te obnovljeno 18 postojećih osnovnih škola.

Ako uporedimo današnje stanje sa predratnim, broj škola i učionica se udvostručio. Danas na terenu ovoga sreza radi 38 osnovnih škola sa 69 učionica i 75 učitelja.

U toku prošle godine izgrađene su tri nove školske zgrade i to u Kamenici i Ljubatovcima. Iz-

gradnju ovih škola u mnogome je pomogao narod svojim dobrovoljnim akcijama, te davanjem priloga u novcu i pomoći u materijalu.

U osnovnim školama obuhvaćeno je 5.228 djece, tako da sada na jednu osnovnu školu dolazi prosječno 137 učenika. I pored povećanog broja škola u odnosu na predratno stanje, još i danas, prema nepotpunim podacima ima 2720 djece neobuhvaćene školom. Tako naprimjer u selima Devetinama i Dragovićima ne pohađa školu samo šestoro djece dok u Velikoj Ilovi i Lišnji taj se broj penje preko tri stotine.

Da bi se riješio ovaj problem, Savjet za prosvjetu i kulturu NOS-a prišao je proučavanju mogućnosti da se sva djeca upišu u osnovne škole. U tu svrhu formiran je poseban odbor sa zadatkom da prouci ovakvu situaciju u pojedinim selima i da da prijedloge za izgradnju škola.

(NASTAVAK III)

Napad na Banju Luku Vrhovni štab je povjerio Petom Bosanskom korpusu pod komandom generala Slavka Rodića. Pored četvrte i Jedanaeste divizije, Trinaeste brigade Desete divizije, Prvog i Drugog artiljerijskog divizionu korpusa i šest partizanskih odreda, Peti korpus je bio ojačan i sa Trećom Krajiškom i Trećom Ličkom brigadom. Osim u pješadiji, pješadiskom naoružanju i artiljeriji, brojni odnos snaga bio je u korist neprijatelja. Preimućstvo neprijatelja ogledalo se i u odbrani iz utvrde u reonu i u materijalnom obezbjeđenju i municiji.

Osnovna ideja napad naših snaga sastojala se da se sa šest brigada i jednim odredom prodru u grad, razbije neprijateljska odbrana i zauzme grad. Jedno vrijeme napasti aerodrom u Zaluzanima i obezbjeđiti se od vanjske. Napasti neprijateljski garnizon u Bosanskoj Gradskoj, porušiti pontonski most na Savi i spriječiti interverciju neprijatelja sa tog pravca. Demonstrativno napasti Prijedor i vršiti diverzantske akcije na uporišta duž komunikacije koja vodi od Banje Luke u dolinu rijeke Une. Radi obezbjeđenja od četnika, na teritoriji Centralne Bosne ostaviti partizanske odrede i jednu brigadu.

Sa ciljem sprovođenja ovakve zamisli, štab Petog korpusa obratovao je pet grupa, dajući im slijedeće zadatke:

Prva grupa: Treća Lička, VI i XIII Krajiška brigada, Sanski odred i I artiljerijski divizion nador — Bosanski Novi.

UZ DEŠETOGODIŠNJICU OSLOBODJENJA BANJE LUKE

Borba za oslobodjenje grada uoči Nove 1944 godine

Piše: major Mirko Semiz

Štabovi grupa su, na osnovu ovih zadataka razradili svoje zadatke i likvidira neprijateljska uporišta u sjevernom dijelu grada i neprijateljsku posadu na aerodromu u Zaluzanima. Istovremeno napasti Ivanjsku i postaviti obezbjeđenje od tog pravca.

Druga grupa: V i XII Krajiška brigada napada i likvidira sva neprijateljska uporišta na desnoj obali rijeke Vrbasa sa uporištem u Trapštima. Na najpogodnijim mjestima forsirati rijeku Vrbasa

i potpomoći I i III grupu u likvidaciji uporišta u gradu na lijevoj obali rijeke.

Treća grupa: III Krajiška protiletarska brigada, udarni odred i II artiljerijski divizion napada i likvidira uporišta u južnom dijelu grada nadiruć zatim ka samom centru. Udarni odred napada neprijateljsko uporište u Han Kolima, a zatim obezbjeđuje cestu Banja Luka — Sitnica.

Četvrta grupa: XI Krajiška brigada sa jednim bataljonom VIII brigade, Lijevčanskim odredom i I baterijom topova napada neprijateljska uporišta u Bosanskoj Gradskoj sa ciljem rušenja mosta na Savi i spriječava prodor neprijateljskih snaga u pravcu Banje Luke.

Peta grupa: VIII Krajiška brigada sa Podgrmečkim i Kozarskim odredom imala je zadatak demonstrativnog napada na Prijedor, zatvarajući istovremeno pravce koji vode ka Ljubiji i Sanskom Mostu i rušeći željezničku prugu Omarska — Prijedor, precizirajući zadatke svakoj od svojih jedinica i poslije izvršene pripreme u toku dana 31 XII 1943 godine prešli iz reona koncentracije na polazne položaje za napad.

Zahvaljujući obavještenjima dobivenim od četnika, neprijatelj je blagovremeno otkrio prikupljanje naših snaga i pripremu za napad. Zato je, elemenat iznenađenja, na koji smo računali bio potpuno propao. U kojoj mjeri je neprijatelj bio obavješten vidi se iz izvještaja koje su uputili višoj komandi: 31 XII 1943 godine ili 1 I 1944 godine partizani namjeravaju napasti Banju Luku sa jakim snagama... Zbog toga neprijatelj preko radio stanice otkazuje svečanost dočeka Nove godine, zabranjuje sve priredbe i zavodi pripremljeno stanje. Tako je — vrijeme određeno za napad uoči 31 XII 1943 godine sračunato da se neprijatelj iznenadi (oficiri na raznim priredbama i pri-

piću, a jedinice nebudne) — neprijatelj blagovremeno saznao i preduzeo mjere.

Poslije kraće artiljerijske pripreme 31 XII 1943 godine u 22.00 časa otpočeo je napad naših jedinica na grad Banju Luku.

U toku noći 31 XII na I, XIII brigada (prva grupa) napadajući na prostor između Petričevca i potoka Crkvena uspjela je da likvidira manja uporišta u prvim kućama grada, savlađujući otpor neprijatelja, njen ljevostrani bataljon izbio je do ponoći do hotela »Bosna«, ali je protivnapadom bio odbačen do obližnjih kuća. Centrom svog borbenog porotka brigada je blokirala žandarmerijsku stanicu, a dijelom svojih snaga prodrla u željezničku stanicu. Desno krilo brigade blokiralo je Sokolanu i produžilo napad ka glavnoj ulici gdje je zadržano pred parkom. VI brigada, napadajući lijevo od XIII brigade probila je spolnu avicu odbrane grada a njeno dalje nastupanje zadržano na širokoj ulici iz dobro utvrđenih zgrada (učiteljske škole, tvornice duvana i pozorišta). III Lička brigada u napadu na aerodrom zatekla je neprijatelja spremnog za odbranu. Napad je bio dočekan dobro organizovanom vatrom i žičanim preprekama, a predterren je bio osvijetljen sa reflektorima. Pošto nije uspjela da prodru na aerodrom, brigada ga je u zoru blokirala, a manjim dijelovima obezbjeđila se od Klačnica.

(Nastaviće se)

U PRILOG OSNIVANJA GALERIJE SLIKA

Muzika se uči slušajući —, a slikarstvo — gledajući (mislim na publiku). Jedan od osnovnih uvjeta za to su redovni koncerti programatski postavljeni i izložbe likovnih umjetnika. Same po sebi izložbe nisu dovoljne jer gledalac mora da ima mogućnost da se pret hodno upozna sa razvojem likovne umjetnosti uopšte, u najširem smislu, a zatim u užem — tradicija našeg kraja. Mi smo danas u mogućnosti da pružimo i jedno i drugo.

Nije novina u svijetu pa i kod nas da se otvaraju galerije, gipsoteke, zbirke reprodukcija i diskoteke. Bez sumnje, za vaspitanje savremenog čovjeka potrebno je to sve. U našim uslovima diskoteka bi se mogla obrazovati pri Muzičkoj školi. Zbirka reprodukcija mogla bi da bude pri odjeljenju galerije ili pri Narodnoj biblioteci, što bi, po mom mišljenju bilo ispravnije.

Namjera mi je da pišem o galeriji slika ali razmišljajući o tom problemu nužno se nameću misli i o nekim drugim kulturnim potrebama koje treba da djeluju kao cjelina u opštem obrazovanju našeg čovjeka. Naš grad ima oko 10.000 učenika. Njihov kulturni nivo ovisi o tome šta može grad da im pruži. To ne znači da i ostali stanovnici našeg grada nemaju potrebu za dopunom svoga kulturnog obrazovanja. Složio bih se sa drugom Draškićem, autorom ranijeg članka, da treba početi sa skromnim. Galerija bi, svakako trebala da počne svoju djelatnost u sklopu muzeja. Taj početak rada ne bi trebalo da ometa ni nedostatak prostorija. Potrebno je obrazovati jezgro koje bi počelo sa radom na prikupljanju slika kao i podataka, gdje se u ovim krajevima nalaze slike krajskih slikara. O osnivanju galerije obavijestili bi se već postojeće galerije, kao i slikari da bi se na taj način popunjavala galerija i putem priloga pomenutih ustanova i slikara. U ovom poslu trebaju da pruže pomoć kulturni i javni radnici našeg grada putem obavje-

štavanja muzeja gdje se sve nalaze radovi naših slikara, kao i posredovanjem da se dobrovoljno daju likovni prilozi za buduću galeriju.

Poznato mi je da je uređenje i otvaranje galerije naporan, delikatna, dug i skup naučni posao. Za tu svrhu nemamo mi odgovarajuće prostorije. Sredstva koja bi mogla da se stave na raspoloženje skromna su. No, to ne treba da nas obeshrabri, jer, ako u ovoj godini izvršimo evidentiranje gdje se sve nalaze vrijednija djela naših slikara te ako nekoliko otkupimo, a nešto uspijemo dobiti kao poklon budućoj galeriji, to bi već mnogo značilo za početak. Nedostatak prostora riješio bi se s tim što bi se prikupljana djela povremeno izlagala u nekom manjem izložbenom prostoru i na taj način učinila pristupačnim publici.

Da bi došli što prije do galerije slika taj naporan rad ne bi mogao da obavi ni jedan pojedinac a ni sama neka ustanova bez velikog razumijevanja i pomoći Narodnih vlasti i zainteresovanosti šireg kruga javnih i kulturnih radnika.

Na kraju bih još jednom i posebno htio pokrenuti pitanje stvaranje zbirke reprodukcija koja bi obuhvatila slikarstvo od renesanse do svih već ustaljenih modernih pravaca. Sve te reprodukcije (piperdruk) u naravnoj veličini (veličini kao original) mogu se nabaviti preko UNESKA. Na isti način i preko iste ustanove može se stvarati diskoteka koja bi trebala da sadrži uz klasičnu muziku i folklornu muziku raznih naroda svijeta, te i tim putem smanjila bi se geografska razdaljina među narodima.

R. D.

D. Simić:
FRULAŠ

UZ JEDAN USPJELI TAMBURAŠKI KONCERT

„Tamburaško veče“ članova RKUD „Pelagić“
i đačkog doma Učiteljske škole

Prije nekoliko dana u sali Doma kulture održana je jedna rijedka priredba. Nastupila su dva tamburaška orkestra — jedan rutiniranih svirača članova RKUD „Pelagić“ i drugi djevojaka, učenica Učiteljske škole u Banjoj Luci. Lijepo je bilo vidjeti ove djevojke kako sviraju zajedno sa onima od kojih su naučili. A velik je bio njihov napor da u toku od dvije godine postignu ovolike rezultate i da nastupaju na samostalnom koncertu.

„Tamburaško veče“ ostavilo je dubok utisak na prisutne. Koncert je imao karakter obradene narodne muzike iako su izvedene i čisto koncertne stvari. Tehnika, kojom su nastupili orkestri i izvedba ovog koncerta zadivljuje svakog slušaoca. Koncert je dokazao da se na tamburama mogu izvesti i takve stvari koje mogu zadovoljiti svako muzičko uho i da može dozvoliti vrlo dobru interpretaciju ne samo narodne nego i koncertne muzike.

Na programu su bila zastupljena djela Smetane, Dvoržaka te nekoliko narodnih i drugih. Između ostalog izvedene su i dvije obrade dirigenta „Pelagića“ druga Dušana Umičevića koji, radi bolesti, nije mogao prisustvovati ovom koncertu.

Orkestar doma Učiteljske škole nastupio je pod rukovodstvom Milana Bokana koji je zajedno sa mladim izvođačima uložio mnogo truda da se savladaju i prilično teške kompozicije.

Svakako da će ovakvi nastupi tamburaških zborova ukoliko ih ubuduće bude više naći svoju publiku, jer jedino što se može da zamjeri na ovoj tamburaškoj večeri to je slaba posjeta.

Tambure kao popularan narodni instrument mnogo su raširene u našoj zemlji. Samo na terenu grada i sreza Banje Luke aktivno radi preko 30 tamburaških zborova. Svakako da će im ovakvi nastupi dati još više potstrebka za rad.

Iz rada Narodnog univerziteta

BOS. NOVI — Nedavno je na Narodnom univerzitetu u dvorani bioskopa „Bosna“ Hrvoje Macanović — poznati sportski reporter Radio Zagreba, održao predavanje sa temom: „Sport gledalaca i sport učenika“.

Za ovo predavanje — prvo o sportu na Narodnom univerzitetu, vladalo je veliko interesovanje. Oko 500 slušalaca sa velikom pažnjom je pratilo ovo veoma uspješno predavanje.

Drago Mažar

DEVET MJESECI SA RODJOM

(NASTAVAK VI)

— Šta se ono miče? Promaći! Puzi! Ukoči se! Da okinem?

Misli naviru, glava se ne da zaključati. Ne bih znao tačno reći šta se sa mnom događa. Ali bojazan da me drugovi ne čuju, da ne pomisle ono najgore... to nije strah. Strah je nešto što se ne da opisati. Svaki se čovjek naježi, svaki cvokoće zubima kad mu je zima. A zima, decembarska zima steže u majuu...

— Neka mi uho otkjenu ako ovdje išta ima — čuo sam škrgut Tatara.

— Pst! — upozorio sam u ime discipline i... i tročasovna drhtavica presta.

— Dezinformacija... — malo kasnije premeškolji se i Stjepan. — Neko će za ovo platiti...

— Pst!

Tišina do cvrkuta, do zore. Odjednom kašalj. Umalo nesreća. Nisam znao da mogu tako brzo ali nespretno upotrijebiti oružje; cijev sama poskoči, udarna igla cliknu, metak sлага. Rodo pomaže granu.

— Idemo...

Idemo... ja posljednji, gledajući u zemlju. Htio sam da se izvinih, Rodo okrenu razgovor. Bila je to, još i sad mi se čini, moja najveća nesreća. Sve bih lakše podnio, i lošu karakteristiku, samo da me ne vrata nazad. Potrčao sam do Jose.

— Ne znam kako se to dogodilo? Nisam spavao!

— Nezgodno... skojevac... nezgodno...

Tatar pokaza živce.

— Šta se dogodilo? Ništa! Guraj!

Stjepan prebaci mitraljez na drugo rame. On se uvijek zgodnije namještao u govoru.

— U svakom poslu budi spreman na sve... Tako mene jednom probudi pucanj... Pogledam, kraj mene sjedi moj najbolji drug i čisti pušku. »Rade, ko granu?«, pitam ga. On ne diše. »Što bolje nisi gađao«, ljutim se ja. »Za jedan palac ne mogu dobiti ni tri dana pošte...« Bolje pogledam, kad i on sebe šišne u ruku. Tako smo se pobratimili... Mene je još dva put greblo po toj istoj ruci, dok je top nije odnio. Bila je to baksuzna ruka...

— A Rade? — čulim uši.

Selo nas dočeka na nogama, čučeci. Učoporili se predstavnicima oko naše »vile«, bez poziva. Tek sad ugledasmo da je stvar ozbiljna, da šupe nema.

— Mi došli da gasimo...

— Da spasimo...

— Velika vam hvala... — Tatar maršnu pseto koje nasrnu izkeženih zuba.

I najtanja korica leda skriva maticu, živi tok života rijeke. Naši čute; naši razgovaraju očima, seljaci staklenkama pilje; mučno do zla Boga dok se Rodo s nekolicinom ne rukova i ne upita za zdravlje. Kao na jugovini grla se kraver; glasovi pirštavi, škripavi, proderani. Jedni su noćas bili kod ovaca, kod tora, kod kuma — na nesreću, baš su psi zavijali, noć, ne vidi se prst pred okom; jednom se kumača prasila, komšiji žena, troje; jedni su palikuće i rod im proklinjali, drugi hvatali tako i tako, treći čepušali, vješali bez suda; usput su kroz zube psovali, sapirali sumnju, češali podnožje leda.

— Dobro drugovi, — na to će Rodo — zna li se čija je bila ova štala? Da platimo oštetu.

— Ničija! — pregrize neko jezik. — Nije osigurana!

— I nema vlasnika?! — opet će Rodo. — Ni rodbine? Ne zna se ni ko je vlasnik zemlje?... Neobično!

I dok Rodo kuca na zatvorena vrata ženskinje i dječurlija izlapiše kao po komandi. U međuvremenu Josu obide, čepknu po zgarištu, razgleda, zavrti, rezultat šanu Jovi, stručnjaku za pečenje krompira u lugu. Odjednom izroni Vasilije.

— Druže Rodo, prvi pijetlovi, da položim ovacama, vidim, nebo se zažarilo... Moji u kuknjavu: ajooooj, osta naša vojska bez kasarne...

— Kakva vojska? — povuče dim Rodo.

— Partizani! — glas iz mase.

— Ekspedicija! — neko popravlja.

— Prijatelji... — Tatar se pomače u hladovinu i opruži stavlajući trbu pod glavu, titovku na oči.

— Prijatelji prirode...

Sen mene niko se ne nasmija; po kratkoći učinio se kao smijeh koji izazove kamen bačen u vodu. Pa ipak, pošto drugog odgovora nije bilo, Tatar je grizao istinu: toliko smo bili prijatelji šume, koliko i seljaci vatrogasci, sa svojim vatrogasnim spravama za pljukanje...

Vasilije najčešće pljučka, trlja članove, skakuće kao da mu koljena nisu podmazana; uvjeren da »ekspedicija« neće dugo trajati ponudi nam svoju

kuću za smještaj, zna on šta je red, biće i za hranu lakše; bez brige, ženu i djecu on će, lično, prebaciti kod brata, nije odbor potreban, jer vlast danas ima preče zadatke: da popiše žive i mrtve, i one na dvije noge i one na četiri, da mobilise radnu snagu, jer treba ovo i ono te će ići teže...

Rodo nema ništa protiv, samo:

— Ne vjerujem, drugovi, da starci koji još pamte cara Franju i svaku ovcu koju su dali u toku rata partizanima ne mogu da se sjele kako je i kada je ova pokojna štala došla na ovaj svijet...

Duvankese se drijče, ali prazne; svi su u žurbi zaboravili da ih napune.

Ovaj razgovor nije istraga; to je priča o šarenom teletu. Pa ipak seljaci su odbojni kao kamenje; hladno, sjeverno, sjeme se za kamen ne lijepi. Stjepanu popuče žile na vratu; prašti, dokazuje da ovo nije četrdesetprva, gluva i krvava, da seljak, najzad, mora gledati svojim očima, svoje ljude, svoju slobodu, svoju budućnost... Tako naši redom; neko da smo država sa ministarstvima, neko o reparacijama, o braći Bugarima, sem Tatara koji rče i mene, jer mi sve izgleda zanimljivo kao pretstava. Najzad Simo kao puška, njihove gore list.

— Seljaci! — viknu da bi prozori popucali da smo sjedili u zatvorenom. — Da i mene, Simu Kosića iz Šišnice, niste zaboravili?

— Ne daj bože, druže Simeune — svi u glas. — Ti si naš! Ti si naš jedini partizan!

— Seljaci! Ako čujem da neko pomaže bandu — zgrabi iz plota prošac — s ovim ću vas kolcem mlattiti kao šugave pse!

— Tako je, druže Simeune! — svi u glas. — Zivio nam sto godina! I oženio se!

Pojavi se flaša, od usta do usta; smrdi na gnjilu tikvu.

— Dobra! — tare brkove stakelja u njemačkoj oficirskoj kapi. Lulu pripali kod Rode. — Ama, druže Rodo, i vuk se u ratu iskvario. Prije vuk kad izgledni zaskoči se u toru, nagrdi ovcu i put pod noge. A danas nije tako. Danas, druže kapetane, prvo vuk ošiša vunu i uzme, pa pomuže i uzme mlijeko, pa uzme meso; poslije svega dođe i pita: gdje je ona koža? — Seljaci se smiju kao babe bez zuba. Stakelja preko štapa nagnu se Rodinom uhu. — Palija je ovo zapalio, Palija, niko drugi...

To je bio dragocjen podatak, čestita starina. Niko ga drugi sem Rode i mene koji sam sjedio na top-lom kamenu nije mogao čuti. Al! Tatar za trenutak prekinu rkanje.

— Dajem nos otkjeći ako nije jatak...

(Nastaviće se)

SAOBRAĆAJNE NESREĆE

SITNE NEISPRAVNOSTI - KRUPNE POSLJEDICE

Često se to dešava; ulicom u punoj brzini projuri teretni kamion ostavljajući prolaznike u oblacima prašine. Još češće, ovakva vožnja se završava sa neugodnim posljedicama. Slab mehanizam za kočnice na pojedinim vozilima, nepravilno zaoblazanje i luđačka vožnja kroz grad brzinom od 70 kilometara na sat, djeca na ulici bez nadzora roditelja i štetnje sredinom ulice, sve su to faktori koji doprinose povećanju broja saobraćajnih nesreća. Samo u toku 1954 godine kod sudije za prekršaje u Narodnom odboru grada kažnjeno je 264 lica radi nepoštivanja saobraćajnih propisa. Radi kršenja propisa iz Uredbe o saobraćaju na javnim putevima kažnjeno su 193 šofera. Zatim dolaze prekršaji Pravilnika o čuvanju, održavanju i iskoriscavanju cestovnih motornih vozila, radi čega je kažnjeno 49 vozača, i na kraju, radi povrede Uredbe o vozačima motornih vozila kažnjeno su 22 šofera. Takođe je veliki broj šofera, radnika i službenika koji su kažnjeni blažim kaznama uslijed nepoštivanja Odluke o javnom saobraćaju na području grada. Parkiranje kola na zabranjenim mjestima, vožnja za branjenim ulicama i neispravnost pojedinih dijelova na vozilima, čest su uzročnici manjih saobraćajnih nezgoda radi kojih organi saobraćajne policije skoro svakodnevno privode sudiji za prekršaje po deset i više lica.

Naoko sitne neispravnosti proizrokovane nepažljivim i nesavjesnim rukovanjem sa motornim vozilom uslovljavaju veći broj saobraćajnih nesreća čije se posljedice ne mogu unaprijed sagledati. I vjerovatno radi toga, rukovodioci nekih privrednih preduzeća ponekad dozvoljavaju da vozilo krene na teren, iako, često puta, nedostaju pojedini dijelovi, ne valjaju kočnice itd. Tamo na terenu, organi saobraćajne policije vrše povremene preglede svih vozila i greške koje su promakle šoferu i rukovodiocu preduzeća ovdje bivaju otkrivene. U tom slučaju saobraćajni organ podnosi prijavu sudiji za prekršaje koji izriče kaznu. Različiti su motivi i visina kazne, jer sudija ovu odmjera prema činocima koji su uslovlili, odnosno, doveli do prekršaja o kome je u

konkretnom slučaju riječ. Radi ilustracije evo nekoliko primjera koji su zabilježeni u zapisnicima sudije za prekršaje.

* * *

— Iako je iza sebe imao veoma naporan dan šofer je bio raspoložen. Još desetak minuta i razdužiće se sa teretom radi koga je prevalio udaljenost od 300 kilometara. Sa radoznošću svojstvenoj samo strancu, šofer je posmatrao sve što je nailazio u ovom gradu gdje je poslije oslobođenja dolazio samo jedanput i to u prvoj

godini poslije rata. Kamion trontonac polako je iza sebe ostavljao centar grada. Već je prošao Narodno pozorište. Kod Tvornice duvana šofer je u svjetlosni smog automobilskih farova uhvatio biciklistu koji je vozio suprotnom stranom od one propisima označene. Šofer je primjetio da ovaj vozi čas na jednu čas na drugu stranu ulice. Po krivulji koju je ovaj ostavljao iza sebe na mokroj ulici on je došao do zaključka da je vozač bicikla pijan. Da bi ga obišao, šofer je povećao brzinu i skrenuo više ustranu, na lijevo krilo ulice. I baš tada, dok je sva pažnja šofera bila usmjerena na biciklistu koji se nije obazirao na ponovljene zvučne signale da se skloni udesno, odjeknuo je vrisak. Kočnice nisu odkazale, ali je svejedno bilo kasno. Radi suviše opreznosti prema pijanom biciklisti šofer je smetnuo s uma činjenicu da bi mogao naletiti na nekog prolaznika i time dovesti u pitanje jedan ili više ljudskih života. Ovaj puta žrtva je bio mladi bračni par i njihova dvomjesečna kćerka. Slupana dječija kolica ležala su pored puta u odvodnom

jarku. Dijete je teže, a majka i otac lakše povrijeđeni.

— Kada je pošao na posao automehaničar L. G. nije ni slutio da će ga u toku dana snaći udes o kome će kasnije dugo razmišljati, pa čak i izvući nekoliko poučnih zaključaka.

U radionici je prije izvjesnog vremena primio nalog: izvršiti opravku jednog motocikla... Nekoliko manjih kvarova iziskivali su angažovanje jednog mehaničara na poslovima oko opravke najviše dva dana. Ovaj mladi radnik iznad svega se radovao probnoj vožnji koju je imao izvršiti poslije opravke. Radnik koji je bio zaposlen na ovom poslu ima jedno malo zadovoljstvo: dozvoljeno mu je da sa motorom koji je opravio izvrši probnu vožnju i ispita mašinu pod različitim okolnostima na trasi dugoj 50-60 kilometara. Ovaj puta se probna vožnja završila pod malo neobičnim okolnostima. Odmah poslije izlaska iz radionice, na drugom kilometru L. G. je dao gas i mašina se propela. Brzinomjer je pokazivao 40, 50 i na kraju 60 kilometara. Budnost je postepeno jenjavala. Ravnomjeran rad mašine djelovao je uspavljujuće. Na ulazu u grad iz sporadne ulice pravo pod točkove motora dospio je jedan vojnik sa biciklom. Slomljena noga, nekoliko lakših povreda i slupani bicikl epilog su ove male drame. A koliko ih ima. Ovo su samo dvije od 264, koliko ih je bilo u prošloj godini samo na terenu grada.

Koliko bi se moglo pisati o onim svakodnevnim sitnim saobraćajnim nesrećama koje ne zabilježi dnevna štampa. Posebno bi se moglo pisati o šoferima koji svoj posao nastavljaju i dalje uprkos opomena i učestalih kažnjavanja. Takovih ima mnogo. Čime pravdati činjenicu da su organi saobraćajne policije podnijeli 4 prijave protiv Gvide Bertolija, 6 protiv Bogdana Ratkovića, 6 protiv Žarka Rauša i 7 prijava protiv Slavka Roliha. U zadnje vrijeme učestale saobraćajne nesreće upućuju nas na to da bi ovdje bilo nužno poduzeti oštrije zakonske sankcije protiv prekršitelja saobraćajnih propisa. Možda je to jedini način da se urazume oni »nepopravljivi«.

D. Momčilović

Pravni savjeti

PRAVO NA NOVOGODIŠNJU NAGRADU

PITANJE:

Od 1 XI 1954 godine postavljen sam za ekonomu Bolnice za liječenje mikotičnih oboljenja u Banjoj Luci. Prilikom isplate novogodišnjih nagrada osporeno mi je pravo na nagradu sa motivacijom, da ova Bolnica nije postojala u 1954 godini.

Molim za objašnjenje, da li imam pravo na novogodišnju nagradu od 50 posto i ko mi je dužan izvršiti isplatu?

Muharem Karabegović,
Banja Luka

ODGOVOR:

Bez obzira na to, što Bolnica za mikotična oboljenja nije počela sa radom u 1954 godini Vi imate pravo na nagradu, jer ste, kako se to vidi iz Vašeg pitanja, bili postavljeni na dužnost kod te Bolnice i primali platu. Nagradu Vam je dužan isplatiti organ koji Vam je i platu za decembar 1954 g. isplatio.

PRAVO NA PORODIČNU PENZIJU

PITANJE:

Moj muž Ibrahim Harambašić bio je službenik Islamske vjerske zajednice. Imao je radnog staža 24 godine, a umro je 1942 godine od tifusa.

Molim objašnjenje da li imam pravo na porodičnu penziju?

ODGOVOR:

Nemate pravo.

Po ranijim propisima o socijalnom osiguranju službenici vjerskih zajednica nisu bili obavezni na socijalno osiguranje, pa prema tome ni na penziju.

Službenici Islamske vjerske zajednice imali su svoj posebni penzioni fond t. zv. Ulema-Medžlis u Sarajevu, iz kojega su porodice umrlih službenika dobijale potporu. Tek je 1 januara 1952 godine sklopljen ugovor između FNRI i Islamske zajednice o socijalnom osiguranju po kojemu su njeni vjerski službenici osigurani zas lučaj bolesti, starosti i smrti. Po tom ugovoru preuzeti su na osiguranje i svi oni koji su stekli pravo po ranijim propisima. Pošto Vaš muž to pravo po ranijim propisima nije imao, to ga ni Vi ne možete naknadno steći.

RJEŠENJA VIŠIH ORGANA UPRAVE OBAVEZNA SU ZA NIŽE

PITANJE:

Rješenjem Državnog sekretarijata za opšte poslove i budžet NRBiH-a priznat mi je XV platni razred sa važnošću od 1 IX 1952 godine tj. kada sam navršio 15 godina efektivne službe. Kako do danas Narodni odbor sreza Srbac po prednjem rješenju nije postupio iako sam više puta požurivao, molim za objašnjenje da li je navedeni odbor dužan da postupi, te ako jeste, kome bih se pritužio radi ovakvih postupaka NOS-a.

Boško Steglčić

ODGOVOR:

Narodni odbor sreza bio je dužan da postupi po ovom rješenju i da Vas razvrsta u navedeni platni razred. Kada je odbio da po istom postupi, trebalo je da podnesete pritužbu Birou za molbe i pritužbe pri Izvršnom vijeću NRBiH-e, a to možete i sada da učinite.

NAŠA KOZERIJJA

Svak na svoj način

— Zdravo Kušto!
— Zdravo!
— Šta radiš?
— Evo pijem kavu i nešto pišem. Sjedi.
— Sjednem.
— O, to si ti nešto puno napisao. Šta ti je to?
— Pa eto tako, pišem ti neku više kao hroniku.
— Oho, pa ti hoćeš da postaneš književnik.
— Pa šta ćeš. Ima djela koja ne treba da ostanu nepoznata budućim pokoljenjima.
— Mani ti tih parola. Hoćeš ti pare da zaradiš.
— Ma ima i toga. Znaš kako ti je. Mora se na neki način. Nakupac ne mogu biti, jer još nisam bio u zatvoru zbog privrednog kriminala. Glumac ne mogu biti, jer nisam bez ikakvih kvalifikacija, nisam mladi ljekar da mogu ucjenjivati. Nogometaš ne mogu biti, jer na nesreću koju imam nerentabilan razvoj.
— Kakav nerentabilan razvoj?
— Pa eto promašio sam.
— Kako?
— Lako. Zelio sam više da imam Tolstojevu glavu nego Bobekovu nogu.
— Pa, veliš, hajde onda u književnike da bar nešto zaradiš?
— Ostavi se, čovče. Kakav književnik i pare. Pa rekao sam

ti ko pare zaraduje. Ja, prijatelju, imam sasvim pošternu namjeru da ovjekovječim velika pregnuća.
— Dobro, a šta ti je osnovna tema?
— Kopanje.
— Kakvo kopanje?
— Valjda znaš šta znači kopanje.
— Pa dobro, ali gdje, čega?
— Kopanje ove naše Banje Luke.
— Šta o tome ima da se napiše?
— E, vidiš, ima. Ogromne tu napore i sredstva troši ova naša generacija i buduće generacije treba da znaju kolike žrtve smo mi davali za jedan i najmanji travnjak koji će one naslijediti. Nije to tek onako, planiraj, uskopaj, postij travu, ogradi i gotovo. Ne ide to tako lako, kao što mnogi misle.
— Dobro, a kako ćeš to napisati?
— To sam ti ja zamislio u vidu jedne trilogije.
— A šta će ti sačinjavati dijelove te trilogije?
— E, vidiš, ovako. Prvi dio ti je kopanje. Recimo trga pred Srećkim narodnim odborom. Znoj se lije, krampovi udaraju, mašinerija trese, iskopano more kanala,

prokopa, vagoni i vagoni zemlje, kamena, pijeska. To bi bio prvi dio. Drugi dio je izlazak komi-

slje na teren. Sve sami stručnjak do stručnjaka. Mrka, zamišljena čela, planovi u rukama, šiberi, geometarske sprave, premjeravanje, posmatranje iz raznih uglova i perspektiva...

— A najviše iz kokošje perspektive.
— Slušaj, ako hoćeš da ti izlozim stvar, nemoj me pometati.
— Ništa, ništa, nastavi ti.
— I tako nakon svestrane diskusije i proučavanja funkcionalnosti, estetskih zahtjeva, monumentalnosti i svih drugih kvali-

teta objekta pada zaključak da se sve zatrpava, poravna kao što je i bilo.

— To ti je piši-briši rabota.

— Ne, ne! Ne gradi se tu nešto obično. Pravi se tu trg i na njemu travnjak, dragi moj. Ne smije to ići glatko. Tu bi se završilo drugi dio trilogije. Treći dio je zatrpavanje onoga što se iskopalo: znoj se lije, krampovi udaraju itd., itd., itd., opet planiranje i nanovo kopanje.

— I tako u beskonačnost!

— Ne, tu će se moja trilogija završiti.

— Završice se tvoja trilogija, ali kopanje Banje Luke?

— E, to ne znam.

— E, kad to ne znaš, onda znaš li ti zašto ml ovaj grad neprestano prekopavamo?

— Pa gradimo, čovče, nešto što će vječno trajati.

— Kako će vječno trajati kad sve stalno prekopavamo. Onda će vječno trajati samo prekopavanje.

— Onda kaži ti svoju mudrost.

— Da bi ti to shvatio, moj Kušto, ti treba malo više da poznaješ istoriju.

— Uh, nemoj opet ti sa tom svojom istorijom.

— Ee, u tom grmu leži zec.

— U kojem?

— U istoriskom.

— Da čujem?

— Jesi li ti čuo za cara Radovana?

— Jesam.

— A znaš li ti da je on imao silno blago?

— Znam.

— Po nekim znacima on je to blago negdje zakopao i već vjekovima se to blago traži.

— Kakve to sad veze ima?

— Ima, ima, i te kako. Ja sam ti nešto naučnuo.

— Gdje?

— U brijačnici.

— Dakle, mjerodavno mjesto.

Pa šta si naučnuo?

— Čuo sam ti ja da su neki naši profesori istorije otkrili da je to blago zakopano upravo negdje gdje je sad ovaj naš grad.

— Da to nisu oni istoričari što su izložili slika nogometaša dall pola jednog sprata u Domu kulture, a izložbi Prvog srpskog ustanka jedan hodnik?

— Ma nisu. To su drugi. I sada se svukud po gradu kopa i traži se blago cara Radovana. Ali, naravno, to se ne daje na javnost.

— I ja ti to vjerujem, jer zašto bi se barem asfalt stalno prekopavao.

— Slušajte ljudi — umiješa se u razgovor onaj treći iza susjednog stola — meni se čini da bi bolje bilo malo više čuvati blago...

I u to udari nemilosrdno muzika, zaglušiti čitav hotel »Džambolaja«, zatrese se pjesma i ništa se više nije moglo čuti od tog užasnog treska, dernjave, grmljavine koju mi jadnici zovemo muzika.

Š-k-a-r-o

ОСВРТИ Добар пут

Често се дискутује о томе како многи играчи, нарочито они млади када постану коле бољи фудбалери почињу врло мало водити рачуна о својој будућности. Нарочито се то дешава ученицима који од тада почињу све мање пажње поклањати учењу и редовном посјећивању наставе рачунајући ваљда да су себи осигурали будућност ако постану добри фудбалери. Зато се често дешава да неки школовање завршавају са приличним закашњењем. Многи од њих промијене по неколико школа настојећи да на најлакши начин осигурају себи egzистенцију. Често се међутим дешава да су фудбалери и врло добри ученици. Томе поред можда ипак реалнијег гледишта на своју будућност имају да захлаве и бризи својих

родитеља. Али, досада нисмо имали прилике да чујемо како неки од наших фудбалских колектива води рачуна о томе какви су њихови чланови у учењу односно на раду.

Прошле недеље на састанку са играчима, чланови управе Борца су скренули пажњу својим играчима како ће убудуће редовно обилазити школе, установе и предузећа и интересовати се за њихово понашање и рад. Уколико се деси да неки од њих мало пажње поклања својој напредовању и уздицању биће му забрањено посјећивање тренинга и наступање на утакмицама.

Занета примјер за похвалу и радовали би се када би и други спортеки колективи пошли овим путем.

Треба им помоћи

Редакција листа „Млади Крајишник“ одлучила је да у циљу унапређења фудбала у Бањој Луци и пружања могућности омладини да се кроз организовано првенство такмиче и уздижу, покрене првенство омладинских екипа у фудбалу. На овом првенству би учествовале екипе средњих школа као и екипе осталих омладинских акција. Такмичење би се одвијало по једноструком куп систему а побједник би добио пехар

— дар Редакције. Обзиром да организација оваквог такмичења захтјева прилично труда а и стручности мислимо да би фудбалски клубови Бање Луке, Потсавез и судиска организација требале пружити што обимнију помоћ како би ово такмичење што боље успјело, јер велику корист од њега ће имати баш фудбалски колективи који ће преко њега моћи регрутовати нове чланове.

Какви су изгледи крајишких лигаша у наставку првенства

У недjelju 10 априла ногометни клубови БиХ сврстани у Републичкој лиги, наставиће борбе за наслов првака, односно ући ће у борбу да изборе право учешћа у будућој зонској »А« лиги. Управо борба за право учешћа која је још јесенас учинила ово првенство перспективним, придонијече да наставак првенства буде интересантнији. Поред тога евентуално анулирање одлуке о укидању друге

Savezne lige, придонијело би да борба за наслов првака постане далеко занимљивија. Обзиром на уједначеност екипа, а која се очитује по редослједу на првенственој табlici, можемо закључити да чак ни јесенји првак није сигуран не само у прво мјесто него чак ни у последње — шесто мјесто које осигурава учешће у зонској лиги.

Борач је спремнији него јесенас

Бивши друголігаш и кандидат за Прву лигу банјалуцки Борач — екипа која је у јесенјем дијелу првенства највише разочарала, завршила је првенство тек на шестом мјесту. Разлога овако slabом пласману има доста. Прелазак из вишег у нижи разред такмичења осјетно се је одразило на Борца. Gotovo cijeli први тим напустио је клуб. Да се је подмлатку до тада поклањала пажња, пад у квалитету не би био осјетан. Овако Борач је морао брзо стварати прву екипу и започети првенство. Обзиром да млади првотимци нису били искусни, Борач је завршио јесенје првенство тек као шести.

Данас Банјалућани на наставак првенства гледају са много више повјеренја, него што су очекивали почетком јесенјег дијела. Под руководством тренера Cindrića, створена је екипа која се по много чему разликује од оне »јесенје«. Истина још увијек ово није у реду али разлика у игри је одмах уочљива. Велики избор играча и игре које смо гледали у оквиру припрема за наставак првенства, улијевали наде у боље игре Борца и упозоравали да ће Борач у прољетном дијелу играти далеко значајнију улогу од оне у јесенјем дијелу првенства. Пожртвовање и борбеност — два елемента која су некада красила игру Борца, а која су задњих година била као заборављена, млади играчи Борца испунили су у току припрема. И баš у највећој мјери ово је и uticalo да је Борач преко постигнутих резултата скренуо пажњу на себе код свих пријатеља ногомета.

Какви су изгледи у наставку првенства?

Пред почетак првенства само 4 бода дијеле Борач од првопласиране Слободе. Не, то није недостижivo! Већ након првог кола раз

MALE VIJESTI

Комисију при BNP-у за унапређење ногомета саčinјавали; претседник Vilko Arnuš, затим Kragulj (оба Banja Luka), Dordević S. (Bos. Dubica) Janković A. (Bilač), Gnjatović S. (Prijeđor) i Pletilić (Bos. Gradiška).

на ирани, а што још није — са Слободом као првопласираном и другопласираном Леотаром случај.

Тренер Cindrić се нада да ће његова екипа освојити друго мјесто »Да екипа није млада и неискусна, рачунали би је на прво мјесто« — рекао нам је Cindrić. »Susreti са сарајевском Босном, Братством, Слободом и Леотаром (у последњем колу) претстављају за Борач најтеже susrete, iако и остали неће бити лакши јер сви ће настојати да се одрже у лиги, а последњја четри морају испадати«.

Банјалућани симпатизерј Борца надају се да ће играчи Борца започети, играти и завршити првенство са пошртвовањем и борбеном али надаласе фер игром. Буду ли играчи оправдали очекивања, можемо с правом вјеровати у највиши пласман и традиција тада не би била прекинута. Борач је у овогодишњем првенству био једна од најактивнијих екипа за наслов првака Републике. Стога, вјерујемо да ће млади играчи Борца настојати да што мање разочарења — а што више бодова и побједа остварен у наставку. То они могу постићи, али да ли ће им успјети недjelјни susret с mostарском Lokomotivом?

У првенство Козара улази ослабљена

Босанско-градинска Козара која се први пут такмичи у Републичкој лиги, освајањем седмог мјеста на крају јесенјег дијела са 9 бодова — једнако као банјалуцки Борач и дерветски Текстилац, ушла је у групу лигаша који су у јесенјем дијелу задовољили — изненадили. У наставку првенства Градишчанцима претстоје тешке борбе за опстанак у лиги, јер само 6 прво пласираних екипа остаје у зонској лиги, а Козара је сада седма. Заиста Козара би начинила прави подвиг ако би успјела остати у зонској лиги. Ово би уједно био и највећи успјех Козаре, која је и досада постигла низ лијепих резултата.

Зашто кажемо подвиг?

Управо ради тога јер Козара само четири сусрета (са Леотаром, Слободом, Борцем и височком Босном) игра код куће, а екипа које се налазе моментално испред Козаре (Слобода, Леотар, височка Босна, Братство, Текстилац и Борач) настојаће да задрже или побољшају мјеста и не дозволе пробој ниже пласираних к врху. Поред тога не треба заборавити да ће Козара у прољетном дијелу првенства наступити ослабљена — без најуспјешнијег нападача Касумовића и одбранбеног играча Томића, који су прије кратког времена отишли отслужити војни рок. Њихов од-

лазак претставља велики хендикеп за Козару. Како велики губитак претставља одлазак ове двојице играча за Козару можемо видјети из испраћаја — приређеног њима, који се је »отегао« чак до Окучана, а у којем су узели учешћа играчи, чланови Управе и бројни симпатизери.

Као и у јесенјем дијелу, тако и у овом, од старта ће много зависити крајњи пласман Козаре. Успије ли Градишчанцима доијети који бод са стране, заправо са сваком бодом освојеним на страни шансе за опстанак знатно се повећавају. Можда нећемо погријешити ако напишемо да ће сусрет у посљедњем колу између Козаре и височке Босне — а који се игра у Градишци, одлучити да ли ће Козара остати у лиги или не.

Док Борач сусрете може дијелити на теже и лакше, то са Козаром није случај, јер сваки сусрет за њу претставља прави финале, ако желе да и до године учествују у зонској лиги.

Ипак вјерујемо у пошртвовањост и борбеност сваког појединог играча Козаре, који ће сви заједно настојати да остваре подвиг и да Козари обезбједе право учешћа у зонској лиги. У свим борбама Градишчанцима желимо много успјеха.

MALE VIJESTI

У уторак 12 априла у 18.30 сати у Crvenom kutићу Električnog предузећа одржаће управа FK Borac dogovor са члановима и симпатизерима клуба ногомета. Овога dogovору који ће постати сталан систем рада пожељно би било да пристује што већи број чланова и пријатеља клуба.

У недjelju 10 априла прије подне на стадиону Борца одиграће се у оквиру такмичења за Jugoslavenski kup susreti Radnički — Јединство (Vrbanja) и BSK — Напријед. Првенствена ногометна утакмица између домаћег Борца и mostарске Lokomotive у оквиру првенства ногометне lige БиХ-е одиграће се по подне. Овај susret ће водити Kordić из Lukavea.

У нову такмичарску комисију BNP-а забрани су прије извјесног времена другови: за претседника Dušan Pejnović, а као чланови A. Vidaković, H. Kulenović, Zlatko Midžić, D. Gačinović, S. Ibrahimbegović и A. Ibrahimbegović.

Из Банје Луке кренуће једна од четирју главне Titove штафете БиХ-е

И ове године народи Југославије упатиће свом вољеном Претседнику Titu поздраве за његов 63-ћи родendan. Овогодишња Titova штафета — која се одржава у периоду прославе 10-годишњице ослобођења земље, као и у знаку свећаности у част 10-годишњице sportsке активности у нашој земљи, имаће јубиларни карактер. И штафета коју учествујемо Претседнику Републике ове године је десета по реду.

У овој години четирју главне штафете народа Босне и Hercegovине

крену из Банје Луке, Mostara, Foče и Trnove (srez Bijeljina). Пошто штафете обиду све крајеве и мјеста наше Републике, све четирју штафете ће се сјединити у Сарајеву, одакле ће наставити пут до вољеног Tita у Beograd.

Организација Titove штафете повјерена је и ове године организацији DTV »Partizan«, којој ће као и прошле године помоћи око организовања и све остале sportsке и друштвене организације.

SEZONA JE OTVORENA....

На слици: Бикцидисти BSK-а на пробној возњи кроз град

Banja Luka Omladinski meč за првака Југославије 10 април

Prema obavještenju из Šahovskog saveza БиХ-е 10 априла ове године отпочеће у Банјој Луци у просторијама SK Mileron мећ између Cirića (Srbija) и Crepinšeka (Slovenija) како би се добио оmladinski првак Југославије у шаху. Побједник овог мећа стиће право учешћа на свјетском оmladinsком шампионату које ће се одржати овог прољећа у Француској. За главног судију овог мећа одређен је мајстор Kozomara, а за помоћног судију првокатегорник Čejvan.

На прошлогодишњем оmladinsком шампионату одржаном у Celju Cirić је био први са 14 а Crepinšek други са 13½ poena. Pa ипак Cirić није постао првак, јер се је пред сам крај turnира сазнало да је makedonski претставник Sofrevski наступио под lažnim imenom Zahariev, а пошто је Crepinšek изгубио партију од lažnog Zaharieva,

то је у последњем колу овог шампионата дошло до спора око првог мјеста. Šahovski savez Југославије ријешио је овај »Gordijev čvor« на

МАЛИ РУКОМЕТ

Турнир за прелазну заставу

Ове године у Вањој Луци са рукометним приредбама у оквиру прославе 10-год. послјератне sportsке активности прославиће се дан рукомета. У суботу послје подне и недељу прије подне у двористи Гимназије одиграће се турнир мушких екипа у малом рукомету за прелазну заставу коју је даровао Рукометни savez БиХ-е. На овом турниру судјеловаће: двије екипе Борца, Гимназија, Техника, Индустриска и Шумарска школа.

Овај турнир — који претставља значајну рукометну приредбу

тај начин што је одлучио да се одигра мећ од 10 партија, а побједник мећа стиће титулу оmladinskог првака Југославије.

В. Е. долази у погодан час, пред финални дио првенства БиХ-е мушких екипа у великом рукомету који ће се одржати у Вањој Луци, а у који су се банјалуцки рукометашки пласирали без борбе, јер се добојски рукометашки нису пријавили за првенство. Побједника овог турнира је тешко предвидјети, ипак Борач и Гимназија важе као фаворити. Као и увијек када се игра мали рукомет борбе су веома занимљиве, стога вјерујемо да ће знатан број гледалаца присуствовати овом турниру.

MOŽE LI SE POBOLJŠATI GRADSKI SAOBRAĆAJ

Na gradski saobraćaj u Banjoj Luci često se čuju prigovori. Tačno je da se u kritici građana ponekad ne uzimaju dovoljno u obzir realne mogućnosti za renoviranje voznog parka i modernizaciju gradskog saobraćaja. Kritika većinom svodi na »Autoprevoz«, jedino preduzeće ovakve vrste u gradu pa se iz nedovoljnog poznavanja precjenjuju finansijska sredstva koja ovo preduzeće može da uloži za opravku postojećih i nabavku novih vozila. Banjalučani naprimjer kažu: — Mostar ima i putničke autobuse na sprat i saobraćajne veze u raznim pravcima čak razvijenije da nije problem prevoza u bilo koji kraj grada. Kod nas treba čekati najmanje 2 sata na svaki autobus prema Gornjem Šeheru ili Trapistima i još je pitanje da li neće biti gužve i da li će se naći mjesto pri povratku. Gradski autobusi obično primaju putnike preko svog kapaciteta i nisu rijetke neugodnosti koje prate takav prevoz u kolima.

Može se u gradskom saobraćaju štošta kritikovati ali treba ujedno dati i osvrtaive prijedloge da se stanje poboljša. Za nabavku novih, modernih vozila koji potpuno odgovaraju potrebama Banje Luke zasada još ne postoje mogućnosti. Preduzeće »Autoprevoz« ne raspolaže tolikim sredstvima a i grad kao cjelina ne može da ih odvoji zbog mnogih drugih, neodložnih potreba. Ne znači, međutim, da se i u sadašnjim uslovima sve učinilo. Priča jedan radnik koji je uposlen u Delibašinom Selu: — Ujutru, pri polasku na posao nastaje najveća gužva u auto-

busu. Svako želi da stigne na vrijeme, u jednim kolima nema dovoljno mjesta. Izademo iz autobusa izgruvani, izgužvani, onako prije rada, pa nismo čestito sposobni za posao. Za radnike i službenike koji rade u Delibašinom Selu i Gornjem Šeheru, a ima nas priličan broj, to je svakodnevna potreba i bilo bi vrijeme da se osigura normalan prevoz sa više autobusa ili sa češćim linijama. Ista je stvar pri povratku sa posla. I još nešto: radničke karte za prevoz nisu još uvedene a prevoz baš nije jeftin!«. Drugi građanin ovako kaže: »Rijetko odlazim na godišnji odmor izvan Banje Luke. Imamo mi u okolini grada lijepih izletišta i ljekovite banje — Seher, Suturlija, Trapisti, Slatina, Laktaši, mnogi gradovi mogu da nam pozavide. Ali, eto, prođe me volja da odem u ta naša izletišta kada se sjetim zgoda i nezgoda u prevozu, a i takse za prevoz. Do Laktaša autobusna karta u jednom pravcu košta 190 dinara. Priličan je to izdatak za jednu porodicu od četiri člana. Za Seher i Trapiste treba dugo čekati i tako mnogi Banjalučani i ne koriste ono što imaju u okolini svog grada. Ne bi li se u ljetnoj sezoni moglo uvesti više linija, a lječilišta Laktaši i Slatina uključiti u gradski saobraćaj po pristupačnijim cijenama?»

Ova pitanja koja postavljaju mnogi građani trebalo bi da budu ozbiljno razmotrena a po mogućnosti i što prije riješena od strane preduzeća »Autoprevoz« i komunalnih organa koji rade na unapređenju gradskog saobraćaja.

Novi Banjalučani

Cesto, osim ako ne radimo na tim poslovima i ne slutimo koliko se svakodnevno povećava broj stanovnika našeg grada. Svaki dan, pored onih koji doseljavaju, na svijet dolaze i novi građani. Možda će to najbolje ilustrovati podaci iz mjeseca marta ove godine. Tog mjeseca u Banjoj Luci je rođeno 176 djece.

Da bi bar površno uporedili koliko se djece rađa i koliko ljudi umire, iznjecemo i podatke o smrtnosti u martu ove godine. U tom mjesecu umrlo su 74 covjeka. Dakle, za preko 100 ljudi je pri-rasti stanovnika veći.

Od 74 umrlo — 13 je bolovalo od bolesti srca, 11 od raznih vrsta tuberkuloze, 9 od zapaljenja pluća, 8 djece prilikom porođaja, zatim, od raka 3, bubrega 3 itd. Oko polovinu umrlo je od starijih bolesti. Broj umrlih ne odnosi se samo na starije stanovnike Banje Luke, nego i na one koji su umrli u banjalučkoj bolnici.

OSNIVAČKA SKUPŠTINA VOZALA MOTORNIH VOZILA

Mnogobrojni vozači raznih motornih vozila u našem gradu i sreću nisu do sada imali svoje profesionalno udruženje. Zato su riješili da ga ovih dana formiraju. Osnivačka skupština održaće se u nedjelju, 10 aprila o. g. u sali Građevinskog preduzeća »Krajina«.

PRETRES DRUŠTVENOG PLANA NA BANJALUČKOG SREZA

Ovih dana pretstavnici Banjalučkog sreza raspravljali su o Društvenom planu koji treba konačno da se usvoji. U narednom broju »Banjalučke novine« će donijeti opširan izvještaj sa ovog važnog zasjedanja.

„Uzbuna“ u Domu kulture

Znak sirene obavjestio je da se neprijateljske avionske formacije kreću prema Banjoj Luci u četiri pravca. Služba obavještavanja bila je na svome mjestu.

... halo... halo... halo Zagreb

ovdje... primite izvještaj... Brujali su telefoni. Trebalo je na vrijeme obavjestiti građanstvo da se sklone u skloništa.

Sve ovo se dešavalo u nedjelju

Bilješke

Loša stara navika

Mnogo se izmijenio život i izbrže živi, tempo života se ne može porediti sa nekadašnjim.

Ipak, neke navike naših građana nisu se izmijenile. Naprimjer, navika pješaka da hodaju sredinom ulice ostala je kao i nekad što je bila, kao da se baš ništa nije promijenilo. To već predstavljaju ozbiljan problem za saobraćaj. Našom glavnom ulicom promiče dnevno na stotine automobila i drugih vozila. Pješaci, kojima nije mjesto na sredini ulice, ometaju taj saobraćaj. Dešavaju se i nesreće. Koliko smetnju saobraćaju predstavljaju pješaci, najbolje se može vidjeti ujutru kada radni ljudi polaze na posao. Šoferi i biciklisti upravo jedva uspijevaju da se provuku između pješaka.

Ova stara navika je utoliko čudnija što su trotoari u ulici Maršala Tita sa obje strane dovoljno široki. Ali oni se gotovo i ne koriste. Redakciji našeg lista obraćaju se sve češće građani sa molbom da o tome pišemo. I zaista, bilo bi već vrijeme da se i u našem gradu sami pješaci, bez ikakvog naređenja, počnu navikavati da hodaju ne sredinom ulice gdje im nije mjesto, već — trotoarima.

PAŽNJA ZA ŽENE!

Posjetite novo otvoreni
KOZMETIČKI SALON
»DIANA«
Banja Luka Titova 71/II
koji uspješno i stručno vrši masažu i individualnu njegu lica i tijela. Uspješno, po najsvršenijoj metodi, hormonskim i voćnim preparatima odstranjuje fleke, pjege i nabore sa lica.

2-4

#

Ulaznica u preduzeće »Rudi Čajavec« koja glasi na ime Beharić Rasim proglašuje se nevažećom.

Prodaja pokvarene čokolade

S vremena na vrijeme kupujem po tablu čokolade koja mi je potrebna radi oporavka. Kupovao sam uvijek istu vrstu i istu veličinu table.

Na više mjesta u kolonijalnim radnjama u centru grada, table

sam plaćao po 130 dinara. U utorak sam se našao u blizini kina »Kozara« i tu na uglu u velikoj kolonijalnoj radnji kupio tablu iste čokolade. Ali, cijena me je malo iznenadila — 110 dinara. Ne sumnjajući ništa, u sebi sam pomislio kako ću otsada ovdje uvijek da kupujem jer je jeftinije.

Međutim, šta se dogodilo? Čokolada je bila pokvarena. Cijelo popodne sam povraćao, a moglo je svakako doći i do trovanja.

Tek sada mi dolazi na pamet zašto je u ovoj radnji čokolada jeftinija: zato što su poslovode znale da sa njom nije nešto u redu i da bi je prodali ma i pokvarenu, snizili su cijenu. U meni su izgubili mušteriju, ali neka znaju i drugi da ne bi nastradali. Najzad, ovo pišem i Sanitarnoj inspekciji Narodnog odbora grada.

NE VRAĆA KUSUR

Doputovao sam u 18 časova autobusom iz Mahovljana u Banju Luku. Kupujući kartu u autobusu, kondukter mi nije vratio kusur jer navodno nije »imao sitno«. Meni, a i jednom kapetanu kazinuo je po 30 dinara. Izgleda da je ovo stalna praksa ovog konduktera čije ime nikako nisam mogao da saznam.

Mislim da ovakvi postupci nisu dobri i da bi preduzeće »Autoprevoz« moralo da povede više računa o radu svojih službenika.

Mičo Stevandić, Piskavica

NELJUBAZNOST KONDUKTERA

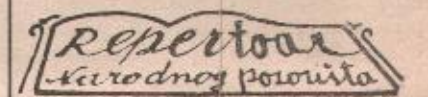
22 februara putovao sam vozom broj 1516 na liniji Bosanski Novi — Banja Luka. Kada je našao kondukter, počeo je da viče:

»Napolje, gospodo, ovo je kupe za majke s djecom...«

Mi smo izišli, ali me interesovalo da li su u kupeu zaista ostale majke sa djecom. Šta sam mogao da vidim? U kupeu je ostala neka »dama« ali bez djece i neka »gospoda«, a mi »seljaci« morali smo, eto, napolje.

Ovo ocjenjivanje i dijeljenje ljudi »po kaputu« ni malo nije u duhu naše današnje stvarnosti, a oslovljavanje sa »gospodin« i »gospoda« je zastarjelo i besmisleno. Osim toga, smatram da je ovakvo neljubazno ponašanje konduktera ovoga voza u svakom slučaju za osudu.

Dragoljub Mutić

Petak, 8 aprila nema pretstave.
Subota, 9 aprila »DUBOKO PLAVO MORE«, psihološka drama u 3 čina od Terens Retigen. Početak u 20 časova. Cijene ulaznica od 25-60 Dinara.

Nedjelja, 10 aprila »KLUPKO«, komedija u 3 čina od P. Budaka. Početak u 15 časova. Cijene ulaznica od 25-60 Dinara.

Nedjelja, 10 aprila DŽONI BELINDA«, drama u 3 čina (9 slika) od Elner Haris, preveo Ferdo Delak, dramatisovao Walter Firner. Početak u 20 časova. Cijene ulaznica od 25-60 Dinara.

Ponedjeljak, 11 aprila nema pretstave.

Utorak, 12 aprila »MALA FLORAMI«, opereta u 3 čina od Ive Tijardovića. Dačka pretstava. Početak u 19 časova. Cijene ulaznica od 40-80 Dinara.

Srijeda, 13 aprila nema pretstave.

Četvrtak, 14 aprila »DŽONI BELINDA«, drama u 3 čina (9 slika) od Elner Haris, preveo Ferdo Delak, dramatisovao Walter Firner. Početak u 20 časova. Cijene ulaznica od 25-60 Dinara.